

RECENZJA

dorobku naukowego Pana dra Mateusza Rozmiarka (Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu) aplikującego do stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej

1. Formalne i prawne podstawy recenzji.

Formalną podstawę sporządzenia oceny dorobku dra Mateusza Rozmiarka stanowią: Art. 221, ustęp 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce, na podstawie którego Senat Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu w dniu 21 maja 2024 r. na podstawie wniosku Rady Naukowej AWF im. Eugeniusza Piaseckiego nr 461/V/2024 z dnia 7 maja 2024 r. powołała mnie do składu Komisji w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej Panu dr Mateuszowi Rozmiarkowi.

Recenzję wykonałem kierując się treścią przekazanych „Zasad opracowywania recenzji rozpraw habilitacyjnych” (zał. nr 1 do umowy o dzieło z recenzentem w postępowaniu habilitacyjnym nr KWKP/15/D/24”) w sprawie o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Prawną wykładnię sporządzenia recenzji stanowią regulacje zawarte w art. 219 ust. 1 pkt. 1–3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2021 poz.478). Recenzję merytoryczną przeprowadzono na podstawie dokumentacji przekazanej przez Biuro Rady Naukowej AWF im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu.

2. Podstawowe informacje o Kandydacie.

- Magister specjalność: stosunki międzynarodowe pedagogika opiekuńczo-wychowawcza
podmiot: Akademia im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, rok uzyskania: 2015
- Studia doktoranckie:

Nauki o kulturze fizycznej, podmiot: Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie; tytuł dysertacji doktorskiej: *Polityczne uwarunkowania działalności Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego w latach 1894–1942*, rok uzyskania: 2019, promotor: prof. dr hab. Zbigniew Dziubiński (AWF Warszawa), recenzenci: prof. dr hab. Józef Lipiec (Uniwersytet Jagielloński); prof. dr hab. Andrzej Pawłucki (AWF Wrocław).

W ramach ustawicznego zdobywania wiedzy związanej z obszarem kultury fizycznej Kandydat ukończył następujące studia podyplomowe:

1. *Organizacja i zarządzanie sportem* w: Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, rok ukończenia 2020;
2. *Zarządzanie kulturą* Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, rok ukończenia 2023;
3. *Turystyka i rekreacja* Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu, rok ukończenia 2023;
4. *Żywność i wspomaganie dietetyczne w sporcie* w: Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie, rok ukończenia 2023;
5. *Psychologia sportu* w: Wyższa Szkoła Biznesu – National Louis University w Nowym Sączu, rok ukończenia 2023.

a. przebieg kariery zawodowej Kandydata:

dr Mateusz Rozmiar, pracę dydaktyczną rozpoczął w 2000 r. w Zakładzie Turystyki Sportowej, Wydziału Nauk o Kulturze Fizycznej w Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu. Początkowo jako asystent, a następnie adiunkt w Zakładzie Turystyki Sportowej w Katedrze Kinezyjologii Sportu, Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu.

W miesiącach styczeń – czerwiec 2020 r., w trakcie zatrudnienia w Wyższej Szkole Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu, pełnił funkcję pełnomocnika Rektora ds. programu Erasmus+.

3. Przedstawienie informacji o ocenianych osiągnięciach naukowych:

a. Tytułu osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się w aktualnym postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Główną podstawą w postępowaniu ubiegania się Kandydata o otrzymanie stopnia habilitowanego, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn.zm.), jest cykl sześciu

powiązanych tematycznie artykułów naukowych pod wspólnym tytułem: *Cyrk olimpijski jako forma popularyzacji kultury fizycznej w Wielkim Księstwie Poznańskim*. W zgłoszonych do opiniowania artykułach dr Mateusz Rozmiarka, jest wymieniany jako pierwszy autor, a także podawany jest jako autor do korespondencji. Jak wynika z jego deklaracji potwierdzonej w oświadczeniach współautora w każdym przypadku był pomysłodawcą badań, dla których opracował metodologię prowadzenia badań, definiował i projektował analizę otrzymanych danych, na podstawie których powstały pisemne narracje publikowane w postaci artykułów. W których był głównym: redaktorem, korektorem oraz autorem odpowiedzi na otrzymane recenzje. Stąd Kandydatowi należy przyznać główną inicjatywę powstania recenzowanego cyklu wskazanego do procedury w sprawie nadania stopnia habilitacyjnego. Jak wynika z załączonej informacji, wartość nukowometryczna zgłoszonego cyklu 6 artykułów wg punktacji MEiN wynosi 480 punktów, które ocenione wskaźnikiem wpływu Impact Factor zamknął się sumą 3.362 punktów.

Wykazaną punktację Kandydatowi do stopnia habilitowanego zapewniły następujące artykuły naukowe:

I) Mateusz Rozmiarek, Arkadiusz Włodarczyk (2021): *Popularization of Physical Culture and Tourism in the Grand Duchy of Posen: [w:] A Case Study of the Tygodnik Poznański (Posen Weekly) Magazine, The International Journal of the History of Sport, 38(12), 1228–1248, DOI: 10.1080/09523367.2021.2002301. Liczba punktów MEiN: 100, wskaźnik Impact Factor: 0.607, wkład Kandydata w powstanie artykułu: 70%.*

Artykuł stanowi teoretyczne wprowadzenie do podejmowanej w cyklu tematyki popularyzacji kultury fizycznej na ziemiach Wielkiego Księstwa Poznańskiego, które wchodząc w skład I Rzeczypospolitej, zostały zabrane przez Prusy. Narzucona administracja władz pruskich zmuszała Polaków do dostosowywania się ich prawu, w tym urzędowego porozumiewania się w języku niemieckim co zmierzało w kierunku germanizowania społeczeństwa polskiego.

Autor wykazał w jak wielkim stopniu germanizacja prowadzona przez władze zaborcze Prus znacząco hamowała rozwój wszelkiej działalności społecznej Polaków. W tym utrudniała polskim organizacjom w promowaniu aktywności fizycznej. Stąd Polacy poszukiwali innych środków wzmacniania kultury fizycznej w społeczeństwie. Na początku jedynymi opcjami okazały się prywatne zajęcia rekreacyjne (m.in. turystyka), a od końca lat 30. XIX wieku

zorganizowane zajęcia sportowe takie jak pływanie, jazda konna, strzelectwo, polowania, „ćwiczenia cielesne” i gimnastyka w TG „Sokół”.

Wspomniany artykuł Autor opracował na podstawie relacji prasowych, które ukazywały się w czasopiśmie „Tygodnik Poznański” w latach 1862–1863. W treści artykułu autor przedstawił sposoby popularyzacji kultury fizycznej w tym ze szczególną uwagą poświęcił początkom turystyki jakie miały miejsce wśród ludności zamieszkującej Wielkie Księstwo Poznańskie. W artykule zamieszczone zostały informacje poruszające oddziaływania polityczne sprawujących na omawianym terenie Niemców w stosunku do podejmujących różne aktywności społeczne Polaków. Treść artykułu przybliży kwestie historyczne, literackie, krajoznawcze, a także podejmowane działania żywiołu polskiego skierowane na wychowanie narodowe w tym obszarach kultury, języka, tradycji oraz dziedzictwa narodowego polskiego.

Autor oprócz wspomnianego tytułu prasowego, źródłowo korzystał także z polskojęzycznych czasopism dostępnych w epoce, t.j.: „Gazeta Wielkiego Xięstwa Poznańskiego” (1815–1865), „Przyjaciel Ludu” (1834–1849), „Orędownik Naukowy” (1840–1845), „Przegląd Poznański” (1845–1865), „Gazeta Polska” (1848–1850), „Gazeta Wielkopolska Niedzielną” (1849–1850) czy też „Przyroda i Przemysł” (1856–1858).

II) Mateusz Rozmiar (2020): *Pseudo-Olympics in the Grand Duchy of Posen: The Forgotten Sports Heritage of Greater Poland*, [w:] *The International Journal of the History of Sport*, 37(15), 1517-1530, DOI: 10.1080/09523367.2020.1845154. Liczba punktów MEiN: 100, wskaźnik Impact Factor: 0.648.

Drugi artykuł z cyklu zgłoszonych sześciu do procedury w sprawie stopnia habilitacyjnego pt.: „Pseudo-Olympics in the Grand Duchy of Posen: The Forgotten Sports Heritage of Greater Poland” ukazał się w czasopiśmie *The International Journal of the History of Sport* Inspiracją. Treść artykułu poświęcona została relacji odradzania się różnych form igrzysk olimpijskich odbywanych przez starożytnych Greków począwszy od VIII w. p.n.e. Ich odzworowanie zapoczątkowane zostało organizacją I nowożytnych Igrzysk Olimpijskich w Atenach w 1896 r. dzięki działalności barona Pierr de Coubertę.

Kandydat do stopnia przypomniał doniesienie australijskich autorów: Kristine Toohey z Uniwersytetu Griffitha i Anthony’ego J. Veala z Uniwersytetu Technicznego w Sydney książce *The Olympic Games: A Social Science Perspective* (2007) i w którym badacze wskazywali, iż w latach 30. oraz 70. XIX wieku na obszarze Wielkiego Księstwa Poznańskiego (a dokładniej w Poznaniu oraz we Wrześni) odbywały się „greckie zawody” oraz „igrzyska

olimpijskie”. Odnotowanie wspomnianych wydarzeń, dr M. Rozmiarek dzięki eksploracji wiarygodnych źródeł, uzupełnił o szczegółowe dane odbywanych „greckich zawodów” oraz „igrzysk olimpijskich” w Poznaniu i Wrześni w warunkach zaboru Pruskiego. Podając informację australijskich autorów, dr M. Rozmiarek do wiedzy o początkach rywalizacji sportowej na terenie Wielkopolski, wprowadził do historii sportu Polskiego informacje która wyprzedza prekursorsie działania TG „Sokół” przypisywane tej organizacji od momentu 1867 r. we Lwowie, a następnie rozwinięte przez Polaków w innych miejscowościach trzech zaborów pod koniec XIX w. Kandydat trafnie lokuje organizowane na terenie Wielkopolski eventy sportowe, które wspominane są jako pseudoigrzyska, które od XVII w. wzbudzały wzrastające społeczne zainteresowanie sportowym dziedzictwem kultury fizycznej starożytnych Greków i Rzymian organizowanych w Europie i Ameryce Północnej.

Autor prowadząc szeroką kwerendę odnalazł i zweryfikował materiały źródłowe które informowały o organizowaniu w latach 70. XIX w. igrzysk olimpijskich we Wrześni. Duże znaczenie posiada inicjatywa autorska Kandydata, który podjął się porównania programu organizowanych igrzysk we Wrześni z innymi igrzyskami pseudo-olimpijskimi organizowanymi na terenie innych miejscowości na świecie.

Dokonując porównań autor wypracował nowatorską tezę, która wprowadza do historii sportu polskiego informację, że znajdujące się konkurencje sportowe w programach igrzysk pseudo-olimpijskich w innych częściach świata uzupełniane były dodatkowymi pokazami akrobatycznymi lub występami muzycznymi, których program nawiązywał podobnych zjawisk jakie miały miejsce podczas starożytnych konkursów sztuki w tym muzyki.

W wchodzącym w skład cyklu artykułów autor zamieścił charakterystykę poziomu rozwoju kultury fizycznej na ziemiach Wielkiego Księstwa Poznańskiego, jaki miał miejsce w latach 70. XIX w. W treści artykułu zamieszczona informacja uzupełnia historyczną wiedzę dotyczącą występujących sportowych form rywalizacji Polaków, a także innych aktywności fizycznych charakterystycznych dla sportów ludności polskiej. W tym działania w dziedzinie rehabilitacji i gimnastyki, które publicznie demonstrowano podczas plenerowych eventów w Poznaniu. Autor opisując genezę tworzenia pierwszych polskich organizacji proponujących społeczeństwu polskiemu regularne podejmowanie zorganizowanej aktywności sprawności fizycznej, wspomina o roli jaką wniosły wspomniane polskie organizacje kultury fizyczne, które powstając stwarzały dostępność do niej społeczności polskiej, a tym samym przeciwstawiły się udziałowi Polaków w niemieckim ruchu sportowo-turystycznym tzw. „Turnverainów”, które były popierane przez władze pruskie.

Dzięki autorowi publikowana wiedza oparta na wiarygodnych źródłach pozwala przypisywać działalności cyrków olimpijskich prekursorstwo w propagowaniu kultury fizycznej jakie na omawianym terenie Wielkiego Księstwa Poznańskiego miało miejsce w latach 60. XIX w. („Dziennik Poznański”, 1862). Kandydat w artykule postawił trafną tezę, że wraz z upływem lat inicjatywa „cyrków olimpijskich” na terenie Wielkopolski wśród społeczeństwa polskiego zyskiwała na popularności. Działo się to, przede wszystkim ze względu na rozwijanie wszechstronnych umiejętności fizycznych oraz niekwestionowany charakter widowiskowy gimnastyki.

Wspomniane „cyrki olimpijskie” znacznie wyprzedziły powstające na ziemiach Księstwa, pierwsze gniazda Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, który w środowisku polskim również działał z narodowym programem ruchu społeczno-kulturalnego i sportowego. Wspomniane Towarzystwa na terenie Wielkopolski powstały dopiero pod koniec XIX w. w tym: w od 1884 r. w Inowrocławiu, od 1885 r. w Poznaniu a następnie w Bydgoszczy, Szamotułach i w innych miastach omawianego terenu. Ruch Towarzystwa w okresie zaborów w środowisku polskim odegrał istotną społeczną rolę. Jego zasięg uwidocznił się szczególnie w krzewieniu aktywności fizycznej, wzmacnianiu tożsamości narodowej oraz w kształtowaniu postaw obywatelskich, (Grotówna, 1963).

Do naukowego osiągnięcia Kandydata jest przedstawienie w treści opiniowanego *artykułu rodzaju konkurencji sportowych, które wchodziły do programu igrzysk pseudoolimpijskich, które organizowano w innych częściach świata.*

Kolejnym osiągnięciem naukowo-poznawczym Kandydata jest ujawnianie w artykule faktów, które relacjonuje opis w dostępnych źródłach prasowych z epoki zjawiska, które miało miejsce w Grodzisku Wielkopolskim w dniu 29 stycznia 1873 r. w programie wystąpienia grupy cyrkowej lub teatralnej. M. Rozmiarok podczas kwerendy doszukał się w treści prasowego artykułu pt.: „Nasze nudy i zabawy” apelacji do dyrektora „Towarzystwa dramatycznego” p. Ignacego Kalicińskiego aktora wielu grup teatralnych, który ze swoimi spektaklami występował na ziemiach Księstwa w latach 50. XIX w. Ówczesna prasa donosiła Opublikowana przez niego informacja zatytułowana była „Nasze nudy i zabawy – Apelacja do p. Kalicińskiego”, dyrektora „Towarzystwa dramatycznego” i, jak udowodniono, odnosiła się do Ignacego Kalicińskiego (1828–1882), aktora licznych trup teatralnych, który już na początku lat 50. i następnym XIX wieku dwukrotnie występował na ziemiach Księstwa ze swoimi spektaklami objazdowymi. Redaktor w „Dzienniku Poznańskim”, autor treści notatki w 1873 r., pisał: ... *iż lokalne stowarzyszenie czeladzi urządziło czasami „przedstawienia amatorskie”*,

które można było „co do czasu i pod niektórymi innymi względami porównać z igrzyskami odprawianymi niegdyś przez starożytnych Greków co cztery lata na polach Olimpijskich”.

Autorowi zgłoszonego cyklu w regionalnej prasie z epoki nie udało się odnaleźć i potwierdzić sensacyjnych doniesień Toohey i Veal w prasie dotyczących organizacji igrzysk we Wrześni. Jednak dzięki eksploracji Kandydata ustalona została organizacja występów w Grodzisku Wielkopolskim, *...które w niektórych aspektach można było porównać do rozgrywanych w starożytności igrzysk olimpijskich.* A dalej opis M. Rozmiarok opisuje następująco: *...najprawdopodobniej były to pokazy odgrywane przez trupy cyrkowe lub teatralne inspirowane motywami olimpijskimi.*

Jak dowiódł Kandydat przywołanie starożytnych igrzysk jakie w ramach przedstawień wystawiano na terenie Wielkiego Księstwa Poznańskiego istotnie wpływało na promowanie kultury fizycznej której ewolucja odbywała się w aktywności życia kulturalnego ludności polskiej, której w dobie zaborów przyszło żyć Polakom w warunkach domiowania żywiołu pruskiego.

III) „C. Gärtner, the Olympic Circus, and the Origins of Equestrianism in the Grand Duchy of Posen” publikacja w The International Journal of the History of Sport 38(16), 1710-1728, DOI: 10.1080/09523367.2021.2023502. Liczba punktów MEiN: 100, wskaźnik Impact Factor: 0.607, wkład Kandydata w powstanie artykułu: 75%.

Opis oddziaływania olimpijskich grup cyrkowych, na ewolucję kulturę fizyczną, które dawały swoje spektakle na terenie Wielkiego Księstwa Poznańskiego dr M. Rozmiarok kontynuuje w trzecim artykule zgłoszonego. W tej części Kandydat do stopnia habilitacyjnego treść artykułu poświęcił rozwojowi różnych form jeździectwa, które prezentowane były na omawianym terenie przez aktorów „cyrków olimpijskich”. M.in. w Poznaniu w równoległym omawianym czasie utworzono pierwszy polski Klub Jeździecki, który działał w ramach Towarzystwa ku Ulepszaniu Hodowli Koni, Bydła i Owiec (Urban, 2022).

Autor treścią artykułu dowodzi, że sport konny na terenie Wielkiego Księstwa Poznańskiego z uwagi na organizowanie jednych wyścigów konnych, w regionie szczególnie promowany w liczniejszej działalności „cyrków olimpijskich”. Duże znaczenie oddziaływań aktorów cyrku, miała ich profesjonalna postawa jeździecka, którą demonstrowali podczas regularnie organizowanych spektakli. Autor dowiódł, że największe oddziaływanie promocyjne na rozwój jeździectwa w latach XIX w. w Wielkopolsce wniosły „cyrki olimpijskie”, przede wszystkim za sprawą prezentacji umiejętności hippicznych.

Sukcesem dra M. Rozmiarka jest doszukanie się potwierdzenia tezy przywołanej przez Kristine Toohey oraz Anthony J. Veal (2007), którzy w swoim opracowaniu postawili tezę, że w Poznaniu w latach 30. XIX w. jako pseudo-olimpijskie organizowane były wcześniej bliżej nie rozpoznane imprezy komercyjne pod nazwą „Greek Competitions” (W. Lipoński 1983).

W tej części odkrywcze znaczenie posiadają zamieszczone przez Kandydata informacje biograficzne na temat C. Gärtnera – który niezbyt znany w Niemczech, który na ziemiach polskich, odegrał dużą rolę jako antreprenier. Wojciech Lipoński (2012) przywołując nazwisko i pierwszą literę imienia sztukmistrza w kontekście cyrków wystawianych na terenie Wielkiego Księstwa Poznańskiego podaje, że w cyrku C. Gärtnera pokazywano techniki najstarszych walk zapaśniczych, których odwzorowanie wystawiane było w formie pokazów na terenie Poznania i w innych miastach Księstwa, które autor W. Lipoński datował na 1843 r. Istotne znaczenie historyczne posiada tekst dyskusji jaką w swoim artykule zamieścił Opiniowany: ...z uwagi na fakt istnienia notatek prasowych o dwa lata starszych – może potwierdzać regularny przyjazd cyrku Gärtnera co pewien okres czasu. W. Lipoński w 1971 r. o programach realizowanych w „cyrkach olimpijskich”, pisał także na łamach czasopisma „Kultura Fizyczna”. Ten autor posiadający niezwykle bogaty dorobek naukowy z obszaru historii sportu uznany w Świecie, pisał o wykorzystywanych przez właścicieli cyrków olimpijskich oraz przez grupy atletyczne symboli i haseł olimpijskich. Cytowanie go w cyklu zgłoszonych artykułów znacznie podnosi wiarygodność ocenianego do procedowania materiału. Trupy atletyczne nazywały bowiem swoje programy „igrzyskami olimpijskimi” lub „grecką sztuką”, co miało wykorzystywać w 1844 r. między innymi „greckie” towarzystwo atletyczne „niejakiego Gaertnera” (Lipoński, 1971).

Odkrycia przedstawione w artykule przez dra M. Rozmiarka uzasadniają przyjęte dla cyklu użycie określenia *cyrk olimpijski*. W odniesieniu do osiągnięcia głównego cyklu: Niemiecki cyrk olimpijski stanowił filar popularyzacji sportów jeździeckich w Wielkim Księstwie Poznańskim. W odróżnieniu od wyścigów organizowanych przez *Towarzystwo ku Ulepszaniu Hodowli Koni, Bydła i Owiec*, widowiska cyrkowe były powszechnie dostępne, a ich rozrywkowy program oraz atrakcyjna jego realizacja wzmacniały frekwencję oglądalności. Natomiast sama forma realizowania spektaklu umożliwiały osobom z różnych warstw społecznych eksplorację nowatorskich aspektów jeździectwa oraz zauważenie rozmaitych możliwości wykorzystania koni. Do pierwszych propagatorów tych widowisk na ziemiach Księstwa zaliczyć można dwóch antreprenierów – Rudolpha Brilloffa oraz Christiana Traugotta Gärtnera, którzy poprzez zróżnicowaną oraz regularną prezentację spektakli konnych wnieśli istotny wkład w proces upowszechniania kultury fizycznej wśród lokalnej społeczności.

IV) Mateusz Rozmiarek (2024): *Rudolph Brilloff, the Olympic Games, and Salto Mortale in Circus Performances in the Grand Duchy of Posen*, [w:] *Physical Activity Review*, 12(1), 59-71, DOI: 10.16926/par.2024.12.06. Liczba punktów MEiN: 70, wskaźnik Impact Factor: 0.900.

Czwarty w kolejności zgłoszonych w cyklu do procedowania w postępowaniu na naukowy stopień habilitacyjny dra M. Rozmiarka w treści artykułu przedstawia podsumowanie działalności Rudolpha Brilloffa, osoby która swoim czynnym uczestnictwem i organizacją w działaniu „cyrku olimpijskiego” znacznie wpłynęła na ewolucję kultury fizycznej w Wielkim Księstwie Poznańskim. Jak pisze opiniowany w uzasadnieniu podjętego problemu głównego *...mając uporządkowaną wiedzę na temat C. Gärtnera, w dalszej kolejności należało podjąć się badań nad Rudolphem Brilloffem, drugim z liderów cyrków olimpijskich na ziemiach Wielkiego Księstwa Poznańskiego. Antrepreneur określany „ojcem niemieckiego cyrku” pojawił się w Poznaniu dwa lata przed Gärtnerem, a w dodatku zakładano, iż był prawdopodobnie pierwszym antrepreneurem promującym na tych ziemiach swoje cyrki jako olimpijskie...*

Wg Autora artykuł miał na celu ukazanie roli Rudolpha Brilloffa w historii cyrku. W tym celu dr M. Rozmiarek dokonał źródłowej eksploracji materiału źródłowego, podczas którego celami głównymi Kandydata było znalezienie dowodu czy bohater tytułowy artykułu R. Brilloff świadomie skierował swoje działania na propagowanie igrzysk olimpijskich w postaci spektaklów cyrkowych, które organizował dla upowszechniania dziedzictwa igrzysk olimpijskich oraz rejestracji działalności i osiągnięć własnego cyrku na polu kultywowania tradycji olimpijskich oraz rejestracji własnych programów które zrealizowane zostały przed społecznościami mieszkającymi na terenie Wielkiego Księstwa Poznańskiego. W celu udzielenia odpowiedzi na podjęty temat wobec znikomych polskich źródeł tematycznych, Kandydat poszukiwania źródłowe zrealizował na terenie Niemiec. Wspomniane badania zrealizował korzystając z zadania badawczego pt.: *Rudolph Brilloff – nieświadomy propagator igrzysk pseudo-olimpijskich w Wielkim Księstwie Poznańskim?* w ramach programu Miniatura 7 prowadzonego przez Narodowe Centrum Nauki. Wspomniany grant umożliwił Kandydatowi do przeprowadzenia kwerendy źródłowej w niemieckich bibliotekach oraz archiwach. Przeprowadzona eksploracja pozwoliła na opracowanie biografii Rudolpha Brilloffa, który w swojej działalności związanej z prowadzeniem działalności „cyrku olimpijskiego”. Autor oprócz roli biograficznej ukazał opisywaną osobę jako: *...przedsiębiorcę cyrkowego, który w oryginalny sposób łączył stare jarmarczne kuglarstwo z nowoczesnymi elementami, to jego*

postać dotychczas nie stanowiła z osobna przedmiotu badań naukowych. Mimo, iż minęło ponad 180 lat od jego śmierci, szczegóły dotyczące jego biografii były jedynie zdawkowo przytaczane i pozostawały w cieniu innych dyrektorów bądź też artystów cyrkowych. W artykule jego autor zestawił szereg dokumentów które wytworzone zostały jako promocja eventów, m.in. zawiadamiających afiszy, programów z wykazem szczegółów pokazów, itp.

Autor wykazał, że w warunkach zaboru pruskiego na ziemiach polskich Rudolph Brilloff był prekursorem spektakli cyrkowych, którego występy zapowiadane były i odbywały się pod szyldem olimpijskim. Kandydat do stopnia habilitacyjnego na podstawie swoich badań wykazał także, że w działalności cyrkowej na terenie Poznania wyprzedził go Joseph Liphard, który przybył do Poznania ze swoim „cyrkirm olimpijskim” w 1839 r. Natomiast R. Brilloff stosując własne umiejętności pedagogiczne zgromadził i wykształcił dla potrzeb cyrku olimpijskiego *...rzeszę cyrkowców młodego pokolenia....* Analizując doniesienia prasowe autor stawia tezę że: *...że najprawdopodobniej pierwszymi publicznymi pokazami salta mortale na ziemiach polskich, wystawianymi na deskach teatralnych bądź arenach cyrkowych, były występy Piotra Bono w Warszawie w październiku 1841 roku oraz występ Ernsta Renza w trupie cyrkowej Rudolpha Brilloffa w Poznaniu w lipcu 1842 roku...* Opierając się na treści artykułu można stwierdzić że dr M. Rozmiarok na podstawie swoich badań ustalił, że było to pierwsze pokazanie tego niebezpiecznego skoku na arenach cyrkowych przez trupy cyrkowe występujące na ziemiach Księstwa. Salto mortale nie tylko odzwierciedlało widowiskowy charakter akrobatyki cyrkowej, ale również wpisywało się w ducha epoki XIX wieku, gdzie wielu artystów dążyło do przełamywania granic i osiągania spektakularnych wyników. Działania takie wynikały z rosnącego zainteresowania publicznością niezwyklejmi umiejętnościami akrobatów i ich zdolnością do pokonywania ryzyka, które wiązało się z demonstracją odwagi, determinacji oraz artystycznego wyrażania siebie poprzez fizyczne osiągnięcia. Z tego względu, od tego okresu salto mortale znajdowało się na stałe w repertuarze cyrku olimpijskiego, co potwierdza między innymi notatka prasowa z 1858 roku („Gazeta W. Xięstwa Poznańskiego”, 1858).

Odkrycia przedstawione w artykule w odniesieniu do osiągnięcia głównego cyklu złożonego do procedowania do stopnia habilitowanego, należy mu przynależać rację, że: *choć Rudolpha Brilloffa można nazwać zapomnianym ojcem cyrku niemieckiego, aktywności jego trupy ukształtowały w początkowej fazie cyrk niemiecki i miały prawdopodobnie znaczący wpływ na programy tworzących się w późniejszym okresie zespołów cyrkowych, które po śmierci antreprenera doprowadziły do dominacji niemieckiego cyrku w całej Europie. Systematyczne wprowadzanie przez niego nowych, wcześniej niewidzianych elementów*

przedstawię, spowodowało uwzględnienie w repertuarze wykonywanego przez Ernsta Renza skoku typu *salto mortale*, które było prawdopodobnie pierwszym publicznym pokazem tego niebezpiecznego skoku na ziemiach Księstwa, wystawianym na arenie cyrkowej. Z kolei nazywanie pokazów igrzyskami olimpijskimi należy raczej uznać za zabieg marketingowy mający na celu przyciągnięcie jak największej rzeczy publiczności. Brakuje bowiem danych, by Brilloff chciał świadomie propagować idee olimpijskie bądź odnosić się do nich.

V) Mateusz Rozmiar, Arkadiusz Włodarczyk (2023): *From British Menageries and Hippodromes to the Olympic Circus in the Grand Duchy of Posen: The Origins of the Use of Ostriches in European Sport and Entertainment*, [w:] *European Review*, 31(3), 291-307, DOI: 10.1017/S1062798723000054. Liczba punktów MEiN: 70, wskaźnik Impact Factor: 0.400, wkład Kandydata w powstanie artykułu: 70%.

Celem V w kolejności artykułu w cyklu, który postawił sobie Kandydat, było udowodnienie, iż „cyrki olimpijskie” były nie tylko jednym z pionierów propagowania kultury fizycznej w tym: jeździectwa i akrobatyki w tym niebezpiecznych skoków gimnastycznych (typu *salto mortale*) w Wielkim Księstwie Poznańskim, ale i nośnikiem innych form rozrywkowosportowych, wcześniej nieznaną przez ludność zamieszkującą Księstwo, czego przykładem było wykorzystanie na arenie cyrkowej strusi. W artykule opisano genezę, rozwój i recepcję przemysłu rozrywkowego z udziałem strusi w Europie pierwszej połowy XIX wieku na obszarach wykazujących znaczące różnice pod względem sytuacji społecznej, politycznej oraz gospodarczej, począwszy od Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii – ówczesnej potęgi kolonialnej i wiodącego kraju we wszystkich aspektach szeroko pojętej kultury na świecie, aż po ziemie polskie, które w wyniku trzech rozbiorów zahamowały znacząco swój postęp społeczny i gospodarczy. Cyrk dzięki pokazywaniu tych drapieżnych, a zarazem egzotycznych ptaków, rozwijał ograniczone z powodu funkcjonowania narodu pod okupacją możliwości poznawania świata przez Polaków, w tym także świadomość wykorzystywania ptaków do przedsięwzięć zawierających elementy sportowe, czego dowodem była prezentacja wyścigów strusi w przedstawieniu „Jeźdźcy na wielkich czarnych strusiach, ściganych przez trzech Beduinów na koniach” („Gazeta W. Księstwa Poznańskiego”, 1853a).

W artykule wykazano, iż początki wykorzystywania strusi w celach rozrywkowych wiążą się z pokazywaniem ich w wędrownych menażeriach, co jest zgodne z badaniami Aleksandry Jakóbczyk-Goli (2021). Po nich nastąpiły występy na hipodromach, a następnie w widowiskach cyrkowych. Tam też po raz pierwszy zaczęto wprowadzać strusie jako element

rozbudowanych przedstawień mających także znamiona sportowe, choć według niektórych badaczy ich wyścigi można uznać za pseudo-sport (McKay and Miller 1991). W widowiskach ptaki te po raz pierwszy pojawiły się we wrześniu 1850 roku we Francji, a już w następnym roku stały się jednym z najbardziej atrakcyjnych punktów programu cyrków działających na Wyspach Brytyjskich. Popularność strusi szybko rozprzestrzeniła się na całą Europę, co potwierdziło wykorzystanie ich przez niemieckiego przedsiębiorcę cyrkowego Ernsta Renza podczas jego pobytu w Poznaniu w 1853 roku. Wówczas to strusie zadebiutowały jako element widowisk cyrkowych na ziemiach polskich, a Poznań był jedynym miastem, które miało okazję uczestniczyć w atrakcjach z ich udziałem, ponieważ Renz nie kontynuował dalej swojej trasy. Niepewne jest, w jaki sposób Renz został poinformowany o możliwości wykorzystania strusi i w jaki sposób dokładnie je przystosował do celów występów cyrkowych. Prezentacje strusi zdobyły jednak największą popularność spośród wszystkich pokazywanych widowisk, ze względu na ogromne zainteresowanie widzów, którzy zapelniali arenę cyrku do ostatniego wolnego miejsca. Wynikało to z faktu przedstawienia widzom dotychczas nieznanego gatunku ptaków, wyższego niż konie, posiadającego silne nogi i imponującą szybkość biegu, a także trudnego w hodowli w północnym klimacie, co sprawiało, że był on uznawany za niezwykle w tej części Europy. Wszystkie wystawiane pokazy nie tylko świadczyły o umiejętnościach artystów sztuki cyrkowej, lecz przede wszystkim o zdolnościach adaptacyjnych zwierząt. Podczas przedstawień strusie goniły figlarnych koniuszych, uderzały ich skrzydłami, sykały i otwierały dzioby. Ci następnie, w ostatecznym rezultacie, byli ratowani przed atakami ptaków przez Beduinów („Gazeta W. Xięstwa Poznańskiego”, 1853b).

Wykorzystując popularność występów trupy cyrkowej Renza z udziałem afrykańskich ptaków, właściciel cyrku osobiście deklарował w prasie, że w ostatnich dziewięciu dniach pobytu w Poznaniu zintensyfikuje prezentacje ze strusiami. Przytoczony przykład rzuca nowe światło na ówczesne repertuarowe oferty cyrków olimpijskich, ukazując ich wyjątkowość oraz inkorporację nowych, wcześniej mało znanych na obszarze zaboru pruskiego form kultury, w tym kultury fizycznej. Trzeba jednak zaznaczyć, iż ptaki te były znane polskiemu czytelnikowi przynajmniej w teorii już w XVII wieku, czego prawdopodobnie najwcześniejszym przykładem może być dzieło Jakuba Kazimierza Haura (1693), w którym autor wymienia różne gatunki zwierząt, w tym strusia.

Badanie dotyczące historii oraz wykorzystywania strusiów na arenach cyrkowych generowało konieczność skoncentrowania się na nowatorskim podejściu do tematu, który dotąd nie był poddawany jakimkolwiek rozważaniom przez innych naukowców. Poprzez analizę archiwalnej prasy (także zagranicznej) oraz dogłębne studia literatury specjalistycznej udało się

wyodrębnić unikatowe aspekty tego zjawiska w kontekście cyrkowej rozrywki. Odnaleziona informacja pozwala określić aktualny stan badań nad wykorzystaniem zwierząt egzotycznych – w tym wypadku strusi, jako elementu służącemu szeroko pojętej rozrywce oraz ich recepcji w społeczeństwie europejskim. Jednocześnie, artykuł otwiera nowe perspektywy badawcze oraz może inspirować do dalszych analiz w tej tematyce.

Odkrycia przedstawione w artykule w odniesieniu do osiągnięcia głównego cyklu: Obszar Wielkiego Księstwa Poznańskiego można uznać za wyjątkowe miejsce w kontekście prezentacji rozrywek z udziałem strusi, gdyż po raz pierwszy na ziemiach polskich ptaki te zostały zaprezentowane w cyrku olimpijskim Ernsta Renza w Poznaniu w 1853 roku, gdzie zorganizowano pokaz zawierający wyścigi z ich udziałem. Obserwując prezentację cyrkową z egzotycznymi ptakami, widzowie mieli okazję do bezpośredniego kontaktu ze zwierzęciem, które nie było dostępne w innych warunkach przed powstaniem pierwszych ogrodów zoologicznych. Cyrk, prezentując za pomocą swoich sztuk także elementy odległych kultur oraz niespotykanych wcześniej na ziemiach Księstwa sportów świata, rozwijał ponadto możliwości poznawcze Polaków, które były ograniczone ze względu na trudną sytuację społeczną oraz polityczną wynikającą z funkcjonowania narodu pod zaborem.

VI) Mateusz Rozmiarok (2023): *Physical and Mental Health Improvement in the Grand Duchy of Posen through the Olympic Circus*, [w:] *Trames. A Journal of the Humanities and Social Sciences*, 27(77/72), 4, 383-398, DOI: 10.3176/tr.2023.4.04. Liczba punktów MEiN: 40, wskaźnik Impact Factor: 0.200.

Artykuł nr 6: „Physical and Mental Health Improvement in the Grand Duchy of Posen through the Olympic Circus” publikacja w *Trames. A Journal of the Humanities and Social Sciences*. Celem artykułu było przedstawienie kontekstu historycznego opieki zdrowotnej na ziemiach Wielkiego Księstwa Poznańskiego, z uwzględnieniem cyrku olimpijskiego jako lokalnej atrakcji rozrywkowej, która w pośredni sposób przyczyniała się do wzrostu kondycji psychofizycznej wśród polskiego społeczeństwa oglądającego te spektakle. Poprzez występy profesjonalnych atletów, cyrk propagował ideał ludzkiej siły fizycznej oraz sprawności, jednocześnie promując wśród swojej publiczności postawę życiową opartą na kulturowo akceptowalnych wartościach oraz zdrowotnie korzystnych nawykach. Ta z kolei stanowiła podstawę do samorozwoju czy też dążenia do wyznaczonych celów, które w kontekście planowanych dążeń niepodległościowych były szczególnie ważne dla narodu polskiego.

Z uwagi na fakt, iż w XIX wieku nie istniała jedna wiodąca definicja zdrowia, to w zależności od interpretacji poszczególnych jej określeń dostosowywano odpowiednie metody oraz środki wykorzystywane w celach profilaktycznych oraz terapeutycznych. Opracowywanie definicji trafiających do jak najszerszej grupy odbiorców, a nie tylko specjalistów, było załączkiem powstania nauk o zdrowiu. Podkreślano w nich zdrowotne walory ruchu, nie wchodząc w szczegóły dotyczące jego intensywności i rekomendując jego umiarkowany poziom, gdyż nie istniały badania potwierdzające wpływ profesjonalnego sportu na zdrowie. Niemniej to właśnie za sprawą sportu zawodowego oraz rozwoju pierwszych dyscyplin sportowych, rola zdrowia oraz wychowania fizycznego regularnie wzrastała (Kałamacka, 2004). Pojawiające się na przestrzeni lat różne formy sportów miały zachęcić społeczeństwo do odrzucenia siedzącego trybu życia oraz bierności ruchowej, które to negatywnie wpływały nie tylko na kondycję fizyczną, ale i psychiczną (Kazimierczak, 2004).

Z tego względu propagowanie sportu rozumianego jako indywidualna lub zbiorowa forma aktywności człowieka, która nie tylko polepsza bądź przywraca zdrowie, ale i doskonali siły psychofizyczne, było jednym z ich głównych celów w zakresie profilaktyki zdrowotnej (Kałamacka, 2005). Różnorodność dyscyplin sportowych zwracała z kolei uwagę na jeden wspólny element – wysoki poziom kondycji fizycznej oraz umiejętności ruchowych rywalizujących uczestników, dzięki którym możliwe było propagowanie postawy życiowej opartej na dobrych praktykach. Choć widzowie przychodzący oglądać mistrzowskie zmagania profesjonalistów najczęściej chcieli zaspokoić swoje potrzeby rozrywkowe, to jednak dodatkowo obcowali z kulturą fizyczną na najwyższym poziomie (Lipiec, 1988). Dokładnie te same zależności prezentował cyrk, którego moc od zarania dziejów polegała na umożliwianiu publiczności doświadczania intensywnych wrażeń, przeżywania emocji oraz obserwacji nadzwyczajnych manifestacji charakteryzujących się wybitnymi wykazami siły i sprawności fizycznej. Z tego względu cyrk już historycznie nabierał usportowionego charakteru, przyjmując formę protosportową – bez reguł walki sportowej regulowanej przepisami czy instytucjami stojącymi na straży prawidłowości zasad rozgrywek, gdyż jego celem zamiast określonego wyniku miał być spektakularny efekt widowiska (Godlewski i Sajek, 2018).

Komunikaty prasowe dotyczące cyrku olimpijskiego przytaczały między innymi przykłady demonstracji siły podczas indywidualnych przedstawień Ernsta Renza, który poprzez swoją omnipotencję uświadamiał widzów o roli tężyzny w utrzymaniu dobrej kondycji fizycznej. Najważniejszym źródłem okazała się być jednak notatka opublikowana w lokalnej prasie w czerwcu 1856 roku. Jej autor będący korespondentem bądź też jednym z widzów cyrku

olimpijskiego Renza wskazywał między innymi, iż „dla społeczności zajętej pracami, częstą jest a nawet potrzebną niekiedy taka rozrywka, która budując zmysły i bawiąc oko, zostawia zmysł w zupełnej beczynności” („Gazeta W. Xięstwa Poznańskiego”, 1856), czym podkreślał istotną rolę sztuk sportowych oraz artystycznych w życiu codziennym społeczności lokalnej, często żyjącej na obszarze Wielkiego Xięstwa Poznańskiego niezwykle rutynowo z dnia na dzień i nie dbającej o jakąkolwiek formę odprężenia, motywującą do dalszego działania bądź też rozwoju indywidualnego. Autor notatki stwierdzał ponadto, iż należy przyznać „sprawiedliwość niepojętej odwadze, zręczności i sile kobiet i mężczyzn” wystawiających sztukę i igrzyska jednocześnie, zaś samo uczestnictwo miejscowej ludności w tego typu wydarzeniach może trwale poprawić nie tylko samopoczucie, ale i wrażliwość kulturalną („Gazeta W. Xięstwa Poznańskiego”, 1856). Swoją wywód na łamach prasy skonkludował przedstawieniem swoich przemyśleń, w których odnosił się do postaw samorozwoju i konieczności dążenia do wyznaczonych w życiu celów, a także wskazywał, iż do wielkich idei należy podchodzić wyłącznie z dużą wytrwałością. Taką ideą, choć wprost nienazwaną, mogło być dążenie narodu polskiego do odzyskania niepodległości.

Spostrzeżenie o wpływie cyrku na postawy widzów potwierdzają ponadczasowość jego funkcji i zasadniczą niezmienność jego roli w kontekście społecznym. W ostatnich latach Richard McGrath oraz Kristen Stevens (2019) realizujący współczesne badania empiryczne wskazali, iż cyrki przynoszą szereg pozytywnych zmian odnoszących się do socjalizacji oraz dobrostanu fizycznego i psychicznego ludzi, co jest zgodne ze zrealizowanymi badaniami wykonanymi w perspektywie historycznej. Pozytywny związek między wrażeniami publiczności a oceną występów udowodniły również badania przeprowadzone przez Magdalenę Szubielską i Robbiego Ho (2021). Wyniki badaczy potwierdziły możliwość występowania powyższej zależności także w przypadku poprzedzających cyrki współczesne cyrków tradycyjnych – do których zaliczyć można cyrk olimpijski. Z kolei Kevin F. McCarthy oraz Kimberly J. Jinnett (2001) pokazali, iż istnieją różne czynniki i procesy, które mogą skłaniać ludzi do uczestniczenia w wydarzeniach artystycznych na żywo. Nawet bierne podziwianie profesjonalistów wykonujących pokazy o profilu sportowo-artystycznym w czasach cyrku tradycyjnego generowało podstawy do postrzegania człowieka silnego oraz wygimnastykowanego jako wzoru do naśladowania, na przykład w kontekście ewentualnych walk niepodległościowych w celu osiągnięcia ostatecznego zwycięstwa. To mogło też wpływać na zdrowie psychiczne widzów poprzez wzrost wiary w możliwy triumf i motywacji do własnej pracy nad kondycją fizyczną, pozytywnym myśleniem czy lepszym samopoczuciem.

Odkrycia przedstawione w artykule w odniesieniu do osiągnięcia głównego cyklu: Przedstawienia cyrku olimpijskiego upowszechniały wzorzec człowieka silnego i sprawnego. Widzowie, obcując z mistrzami, poprzez bierną obserwację cyrkowych zmagania rozwijali w sobie większą świadomość roli i pozytywnych efektów aktywności fizycznej. Ponadto, jak wynika z analizy treści prasy, dzięki prezentacjom umiejętności zawodowych atletów, cyrk wspomagał rozwijanie postaw samorozwoju i inspirował do dążenia do określonych celów, co było istotne zwłaszcza w kontekście pragnień niepodległościowych społeczności polskiej.

Podsumowanie cyklu artykułów:

Podsumowując całościowo cykl artykułów należy zaznaczyć, że udało się osiągnąć postawione cele i pozytywnie zweryfikować założone hipotezy badawcze, a uzyskane wyniki badań stanowią istotne uzupełnienie wiedzy w zakresie zrozumienia genezy oraz rozwoju „cyrków olimpijskich” na obszarze Wielkiego Księstwa Poznańskiego. Osiągnięte rezultaty wprowadzają nowe spojrzenie na tego typu instytucje rozrywkowe w kontekście historycznym, rzucając jednocześnie nowe światło na specyfikę funkcji oraz znaczenia cyrków w ówczesnym społeczeństwie. Podczas realizacji badań autor wykazał, iż forma ta pełniła rolę popularyzującą kulturę fizyczną wśród miejscowej społeczności, co ma znaczenie dla rozwoju nauk o kulturze fizycznej, zwłaszcza w kontekście dalszego rozwoju historii sportu. Artykuły niniejszego cyklu szczegółowo poruszały różne aspekty badanego tematu. Znajduje się w nich analiza miejsca, jakie kultura fizyczna zajmowała w wydawanej na obszarze Wielkiego Księstwa Poznańskiego prasie XIX wieku. Analiza pokazów prezentowanych przez cyrki olimpijskie wykazała, iż elementy sportowe w spektaklach stanowiły znaczące uzupełnienie programu rozrywkowego.

Niebagatelne znaczenie miała również identyfikacja oraz udokumentowanie biografii liderów olimpijskich trup cyrkowych. To właśnie oni, w obecnej literaturze naukowej szerzej zapomniani, byli pionierami i promotorami kultury fizycznej w tamtych czasach. Ocena roli cyrku jako lokalnej atrakcji rozrywkowej wykazała ponadto, że krzewił on wśród widzów postawę życiową opartą na pożądanym normach kulturowych oraz zdrowotnych praktykach.

W efekcie, dzięki przedstawionemu powyżej cyklowi artykułów wykazano, iż: o mimo braku funkcjonowania na ziemiach polskich pojęcia „kultura fizyczna” w XIX wieku, prasa wydawana na obszarze Wielkiego Księstwa Poznańskiego eksplorowała tematy siły fizycznej, odwagi, zręczności, pracy fizycznej, relacji między istnieniem państw a rozwojem fizycznym ich obywateli, a nawet między kondycją fizyczną a psychiczną; w efekcie, prasa stanowiła także wartościowe źródło badań związków kultury fizycznej z cyrkiem olimpijskim. Choć załączek

profesjonalnego sportu w Wielkim Księstwie Poznańskim datuje się na rok 1839 za sprawą pierwszych wyścigów konnych organizowanych przez Towarzystwo ku Ulepszeniu Hodowli Koni, Bydła i Owiec, to już wtedy cyrki olimpijskie prezentowały różnorodne spektakle oraz występy oparte na jeździe konnej, w których wyraźnie dostrzegalne były sportowe elementy i tym samym należy uznać ich istotną rolę w zakresie propagowania kultury fizycznej.

Wystawiane na obszarze Wielkiego Księstwa Poznańskiego spektakle cyrku olimpijskiego jako pierwsze w formie masowej uwzględniały w programie swoich występów wyścigi strusi i z bardzo dużą częstotliwością prezentowały zróżnicowane formy gimnastyczne, ukazując społeczeństwu mieszkającemu na terenie Księstwa jako pierwsze na arenie cyrkowej skok nazywany salto mortale.

Antreprenerzy cyrkowi Rudolph Brilloff oraz Christian Traugott Gärtner byli liderami cyrków olimpijskich w Wielkim Księstwie Poznańskim, a za sprawą regularnie wdrażanych nowości repertuarowych mających znamiona sportowe powinni znaleźć swoje miejsce na kartach historii sportu, gdyż przyczyniali się do popularyzacji kultury fizycznej w omawianym regionie; Brilloff wykształcił ponadto liczną grupę swoich następców, w tym Ernsta Renza, który również miał wydatny wpływ na propagowanie kultury fizycznej na terenie Księstwa.

Pokazy cyrku olimpijskiego upowszechniały wzorzec człowieka silnego oraz sprawnego i krzewiły wśród widzów postawę życiową opartą na pożądanym kulturalnie i zdrowotnie nawykach.

Wiarygodność źródłową opiniowanego dorobku Kandydata potwierdza stosowana opracowana przez Kandydata dokumentacja w postaci przypisów rzeczowych i źródłowych, które autor cyklu zestawiał w stosownie opracowanej Bibliografii, na którą składają się:

A. Prasa:

„Dziennik Poznański”, ‘Wiadomości miejscowe i potoczne’, 1862, 3 grudnia, s. 3.

„Dziennik Poznański”, ‘Wiadomości miejscowe i potoczne’, 1873, 1 luty, s. 3.

„Gazeta Wielkiego Xięstwa Poznańskiego”, ‘Wyścigi konne w Poznaniu’, 1839, 4 lipca, s. 930.

„Gazeta Wielkiego Xięstwa Poznańskiego”, ‘Circus’, 1842, 11 lipca, s. 984.

„Gazeta W. Xięstwa Poznańskiego”, ‘Cyrk Olimpijski E. Renza’, 1853a, 15 czerwca, s. 4.

„Gazeta W. Xięstwa Poznańskiego”, ‘Cyrk olimpijski’, 1853b, 10 czerwca, s. 3.

„Gazeta W. Xięstwa Poznańskiego”, ‘Cyrk Renza’, 1858, 18 czerwca, s. 3.

„Gazeta W. Xięstwa Poznańskiego”, ‘Wiadomości artystyczne’, 1856, 11 czerwca, s. 3.

„Tygodnik Poznański”, ‘Tygodnik Poznański’, 1862, 3 stycznia, s. 1.

„Zeitung des Großherzogthums Posen”, ‘Circus Olympicus’, 1839, 29 lipca, s. 916.

B. Źródła archiwalne:

Statuta związku celem rozkrzewiania i ulepszenia chowu koni, rogacizny i owiec w prowincji Poznańskiej (Poznań: W. Decker & Comp., 1838).

Umowa, zawarta między Adrianą de Gast i Christianem Traugottem Gärtnerem, 20 sierpnia 1830, Archiwum Miejskie w Rotterdamie, nr dok. III-00-22487 i III-00-17842.

C. Literatura:

E. Babbie: *The Basics of Social Research* (Boston: Wadsworth Cengage Learning, 2017).

P.-Y. Bouloungne: *The Decline of the Olympic Games*, [w:] Międzynarodowa Akademia Olimpijska, Report of Thirtieth Session 20th June – 5th July 1990 (Antyczna Olimpia: MKOl, MAOl, 1990), s. 83–93.

J. Buzek: *Historia polityki narodowościowej rządu pruskiego wobec Polaków* (Lwów: Nakładem księgarni H. Altenberga, 1909).

A. Chwalba: *Historia Polski 1795-1918*, (Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2007).

R. Croft-Cooke, P. Cotes: *Circus*, [w:] World History (London: Elek, 1976).

B. Danowicz: *Był cyrk olimpijski...* (Warszawa: Iskry, 1984).

M. Demel: *Z dziejów promocji zdrowia w Polsce*, tom 1-2 (Kraków: AWF, 2000).

D. Dudek: *Polska myśl o kulturze fizycznej od czasów dawnych do roku 1939* (Kraków: AWF, 2018).

R. Dyboski: *O życiu akademickim na uniwersytetach angielskich: dwa odczyty* (Kraków: Nakładem drukarni D.E. Friedleina, 1909).

Z. Dziubiński (red.): *Edukacja poprzez sport* (Warszawa: SALOS RP, 2004), s. 456–465.

Z. Dziubiński: *Kościół rzymskokatolicki a kultura fizyczna* (Warszawa: AWF, 2008).

G. Eberstaller: *Circus* (Wiedeń-Monachium-Zurych: Verlag Fritz Molden, 1976).

T. Frost: *Circus Life and Circus Celebrities* (Londyn: Chatto and Windus, 1881).

E. Gobbers: *Artisten. Zirkus und Variete in Alter und Neuer Zeit* (Düsseldorf: Droste Verlag, 1949).

P. Godlewski: *Agon, quasi sport, protosport i sport współczesny – ważna dywergencja dla historia sportu*, [w:] J. Dżereń (red.): *Z wybranych zagadnień metodologii i organizacji kultury fizycznej oraz rehabilitacji i turystyki w Polsce* (Płock: WN Novum, 2011), s. 35–52.

P. Godlewski: *Atletyka pod cyrkowymi namiotami. Protosportowy charakter widowisk cyrkowych przełomu XIX i XX w. w Europie Wschodniej*, *Wychowanie Fizyczne i Sport*, tom 44, nr 2, 2000, s. 79–91.

- P. Godlewski: *Początki i rozwój atletyki na ziemiach polskich przed 1918 rokiem*, [w:] S. Drażdżewski, W. Góra (red.): *Sport na progu Polski Niepodległej* (Warszawa: Komitet do Spraw Młodzieży i Kultury Fizycznej, Stowarzyszenie Wisła-Odra, Muzeum Sportu i Turystyki, 1990), s. 251–266.
- P. Godlewski, A. Sajek: *W poszukiwaniu źródeł współczesnych dyscyplin sportowych. Protosport w antrepryzach cyrkowych*, [w:] *Rocznik Naukowy AWFIS w Gdańsku*, tom 28, 2018, s. 5–17.
- Z. Grot, J. Gaj: *Zarys dziejów kultury fizycznej w Wielkopolsce* (Warszawa-Poznań: PWN, 1973).
- A. Grotówna: *Działalność „Sokoła” w Poznaniu (1886–1914)*, *Wychowanie Fizyczne i Sport*, tom 7, nr 2, 1963, s. 233–242.
- E. Günther: *Zirkusgeschichte* (Berlin: Henschelverlag, 1986).
- J. K. Haur: *Skład abo skarbiec znakomitych sekretow oekonomiey ziemianskiey* (Kraków: W drukarni Mikołaja Alexandra Schedla, 1693).
- A. Jakóbczyk-Gola: *Ogrody zwierząt. Staropolskie zwierzyńce i menażerie* (Warszawa: Uniwersytet Warszawski, Muzeum Historii Polski, 2021).
- H. Jordan: *O zabawach młodzieży*, *Przewodnik Higieniczny*, nr 2, 1891, s. 33–52.
- E. Kałamacka: *Sport a promocja zdrowia na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX wieku*, [w:] S. Zaborniak (red.): *Z dziejów kultury fizycznej w Polsce* (Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2005), s. 33–43.
- E. Kałamacka: *Utylitarne i zdrowotne wartości edukacji fizycznej w Polsce w XVIII wieku*, [w:] E. Kałamacka: *Zdrowotno-higieniczne aspekty wychowania fizycznego w poglądach i działalności polskich lekarzy do 1914 r.* (Kraków: AWF, 2003).
- S. Karwowski: *Historia Wielkiego Księstwa Poznańskiego*, tom 1 (Poznań: Nakładem drukarni braci Winiewiczów, 1918).
- M. Kazimierzak: *O przedmiocie i zadaniach filozofii sportu*, [w:] *Roczniki Naukowe AWF w Poznaniu*, nr 53, 2004, s. 3–14.
- M. Kędelski: *Stosunki ludnościowe w latach 1815-1918*, [w:] J. Topolski, L. Trzeciakowski (red.): *Dzieje Poznania*, tom 2 (Warszawa-Poznań: PWN, 1994).
- A. H. Kober, A.H. Zirkus Renz (Lindau: Werk-Verlag Frisch & Perneder, 1948).
- J. Kosiewicz: *Filozoficzne aspekty kultury fizycznej i sportu* (Warszawa: BK, 2004).
- J. Kowalska: *Znaczenie edukacyjne projektu „Jestem fair” opartego na idei neoolimpizmu* (Łódź: Uniwersytet Łódzki, 2020).

- J. Kozeński: *Teatr Kalicińskiego w Kórniku w r. 1874*, [w:] Pamiętniki Biblioteki Kórnickiej, nr 7, 1959, s. 405–408.
- G. Kucharczyk: *Wielka Historia Polski* (Dębogóra: AA s.c., 2012).
- K. Kurek: *Teatralna menażeria. Kilka uwag o obecności konia i małpy w sztukach widowiskowych XVIII i XIX wieku*, [w:] K. Ilski (red.): *Człowiek w świecie zwierząt – zwierzęta w świecie człowieka* (Poznań: UAM, 2012), s. 63–86.
- K. Kurek: *Teatr i miasto. Historia sceny polskiej w Poznaniu w latach 1782–1849* (Poznań: UAM, 2008).
- K. Kurek: *Teatry polskie w Poznaniu w latach 1850–1875* (Poznań: UAM, 2013).
- K. Kurek: *W ogóle powiedzieć można, że w cyrku pana Wullfa można spędzić wieczór bardzo przyjemnie... Cyrki, menażerie i akrobatyczne popisy w dziewiętnastowiecznym Poznaniu*, [w:] G. Kondrasiuk (red.): *Cyrk w świecie widowisk* (Lublin: Warsztaty Kultury, 2017), s. 71–95.
- J. Kusnezow: *Der Zirkus der Welt* (Berlin: Henschelverlag Kunst und Gesellschaft, 1970).
- J. Lipiec: *Kalokagatia: szkice z filozofii sportu* (Warszawa: PWN, 1988).
- W. Lipoński: *Historia sportu na tle rozwoju kultury fizycznej* (Warszawa: PWN, 2012).
- W. Lipoński: *Humanistyczna encyklopedia sportu* (Warszawa: Sport i Turystyka, 1987).
- W. Lipoński: *Początki kultury fizycznej w Wielkopolsce 1839–1887* (cz. III), [w:] *Kultura Fizyczna*, 1971 nr 5, s. 209–215.
- W. Lipoński: *Sport – Literatura – Sztuka* (Warszawa: Sport i Turystyka, 1973).
- P. Matusik: *Historia Poznania*, tom 2 (Poznań: Wydawnictwo Miejskie Poznania, Fundacja Rozwoju Miasta Poznania, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2021).
- E. C. May: *The Circus: From Rome to Ringling* (Nowy Jork: Dover Publication, 1953).
- M. Mazurkiewicz: *Sport and Religion. Muscular Christianity and the Young Men's Christian Association. Ideology, Activity and Expansion* (Great Britain, the United States and Poland, 1857–1939) (Kielce: Uniwersytet Jana Kochanowskiego, 2018).
- K. F. Mc Carthy, K. J. Jinnett: *New Framework for Building Participation in the Arts* (Santa Monica: Rand Corporation, 2001).
- R. Mc Grath, K. Stevens: *Forecasting the Social Return on Investment Associated with Children's Participation in Circus-Arts Training on their Mental Health and WellBeing*, [w:] *International Journal of the Sociology of Leisure*, 2019 nr 2, s. 163–193, DOI: 10.1007/s41978-019-00036-0.
- J. Mc Kay, T. Miller: *From Old Boys to Men and Women of the Corporation: The Americanization and Commodification of Australian Sport*, [w:] *Sociology of Sport Journal*, tom 8, nr 1, 1991, s. 86-94.

- T. Michaluk: *Semiotyczne i pragmatyczne zagadnienia teorii sportu*, (Wrocław: AWF, 2011).
- F. Paprocki: *Wielkie Księstwo Poznańskie w okresie rządów Flottwella (1830–1841)*, (Poznań: UAM, 1970).
- A. Pawłucki: *Nauki o kulturze fizycznej* (Kraków: Impuls, 2015).
- E. Piasecki: *Dzieje wychowania fizycznego* (Lwów: Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, 1925).
- W. Pruski: *Dzieje wyścigów i hodowli koni pełnej krwi w Polsce*, (Warszawa: PWRiL, 1970).
- A. Raeder: *Der Zirkus Renz in Berlin* (Berlin: Ullstein, 1897).
- G. Redmond: *Toward Modern Revival of the Olympic Games: The Various* [w:] „PseudoOlympics” of the 19th-Century, [w:] J.O. Segrave, D. Chu (red.): *The Olympic Games in Transition* (Champaign: Human Kinetics Publishers, 1988), s. 71–87.
- M. Rozmiarok, J. Gleaves, E. Malchrowicz-Moško, A. Włodarczyk: [w:] „Pseudo-Olympics in California: From Circus Shows and Local Sports Competitions to a Mass Statewide Event”, [w:] „The International Journal of the History of Sport”, 2013 tom 40, nr 6–7, s. 533–552, DOI: 10.1080/09523367.2023.2224744.
- J. K. Rühl, A. Keuser: *Olympic Games in 19th Century England with Special Consideration of the Liverpool Olympics*, [w:] R. Naul (red.): *Contemporary Studies in the National Olympic Games Movement* (Frankfurt nad Menem: Peter Lang, 1997), s. 55–70.
- S. Saltarino: *Artisten-Lexikon* [w:] (Düsseldorf: Druck und Verlag von Ed. Lintz, 1895).
- D. Słapek: *Sport i widowiska w świecie antycznym* (Warszawa: Homini, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2010).
- M. Słoniewski: *Polski Ruch Olimpijski 1919–1939*, (Warszawa: Muza, 2021).
- M. Szubielska, R. Ho: *Field Study of Audience Experience in Contemporary Circus: An Exploratory Study on the Impact of Audience’s Expertise*, [w:] *PsyCh Journal* 2021 nr 2, s. 163–176, DOI: 10.1002/pchj.441.
- J. Śniadecki: *O fizycznym wychowaniu dzieci* (Wilno: Nakładem A. Assa, 1857).
- K. Toohey, A. J., Veal: *The Olympic Games: [w:] A Social Science Perspective* (Wallingford: CAB International, 2007).
- J. Topolski: *Metodologia historii* (Warszawa: PWN, 1984).
- R. Urban: *Tradycje sportów konnych w Polsce do 1939 roku* (Szczecin: Uniwersytet Szczeciński, 2022).
- K. Uściński: *Sport w Polsce jako element ‘kultury źle obecnej*, [w:] D. Wojtaszyn, W. Stępiński, J. Eider (red.): *Historia polskiego i niemieckiego sportu w XIX i XX wieku*, [w:] *Idee, ludzie, polityka i kultura* (Poznań: Nauka i Innowacje, 2016), s. 31–44.

- Z. Wasilewski: *O kulturze duchowej*, [w:] R. Dmowski (red.): *Dziesięciolecie Przeglądu Wszechpolskiego* (Kraków: Nakładem Przeglądu Wszechpolskiego, 1905), s. 103–108.
- N. Wild: *Dictionnaire des théâtres parisiens (1807–1914)*, (Lyon: Symétrie 2012).
- A. Włodarczyk, M., Rozmiarek: *Circus Shows in Nineteenth-Century Poland as pseudoOlympics*, [w:] *Sport in History*, 2023, tom 43, nr 1, s. 1–27, DOI: 10.1080/17460263.2022.2056232.
- R. Wryk: *Początki ruchu olimpijskiego w Polsce*, (Poznań: Nauka i Innowacje, 2012).
- T. Ziółkowska: *Początki sportu jeździeckiego w Wielkopolsce*, *Przegląd Wielkopolski*, 1989 nr 3, s. 40–46.
- T. Ziółkowska: *Niemiecki sport w Poznaniu do 1918 roku*, [w:] J. Wiesiołowski i wsp. (red.): *Kronika Miasta Poznania. Sport*, 2010, nr 1, s. 24–35.
- M. Zowisło: *Człowiek i wartości w kulturze fizycznej*, [w:] *Studium teoretyczne* (Kraków: AWF, 2020).

Artykuły wchodzące w skład opiniowanego cyklu, swoją oryginalność i wartość naukową potwierdzają w wyniku redakcyjnej oceny naukowej. Zostały przyjęte do druku w uznanych czasopismach naukowych, w tym do jednego z najbardziej prestiżowych tytułów na świecie pt.: *The International Journal of the History of Sport*. Wspomniany tytuł wydawany jest przez wydawnictwo Taylor&Francis, należy do czasopism, na którego stronach ukazują się artykuły poświęcone historii sportu na świecie. Wspomniane czasopismo spośród wszystkich ukazujących się na świecie tytułów dla publikowanych na swoich stronach artykułom nadaje najwyższy wskaźnik cytowań. Artykuły Kandydata znalazły się także na stronach czasopisma *European Review*, które jest najstarszym na świecie, funkcjonującym nieprzerwanie artykuły poruszające tradycje ewolucyjne kultury fizycznej. Jej poziom gwarantuje wydawnictwo Cambridge University.

Press i publikuje na swoich łamach między innymi artykuły podejmujące zagadnienia nauk humanistycznych w kulturze fizycznej uwzględniających europejską perspektywę. *Trames*.

Kolejne artykuły dr M. Rozmiarka i współautorów znalazły uznanie redakcji czasopisma pt.: *Journal of the Humanities and Social Sciences*. Jak rygorystyczne wymagania muszą spełniać zgłaszane artykuły do czasopisma wydawanego przez Estońską Akademię Nauk, świadczy 94% wskaźnik ich odrzuceń.

Kandydat do stopnia publikował także w krajowym czasopiśmie pt.: *Physical Activity Review*. Publikacje do tego polskiego czasopisma przyjmowane są publikujące w języku angielskim. Dzięki temu atutem ocenianych opracowań, które ukazały się w języku angielskim

jest dotarcie do czytelników anglojęzycznych. O wartości naukowej zamieszczonych przez Opiniownego w powyższych czasopismach, pozytywnie świadczy spełnienie edytorskich i naukowych wymagań tzw. *dwustronnej ślepej recenzji*, (ang. Double-Blind Peer Review). W przypadku 6 artykułów zgłoszonych jako cykl, do procedury habilitacyjnej dra M. Rozmiarka, każdy artykuł znajdujący się w cyklu był recenzowany przez dwóch recenzentów (łącznie więc zgłoszony cykl artykułów dopuszczając ich do druku pozytywnie oceniało 12 recenzentów). Biorąc pod uwagę powyższe rozważania nad zgłoszonym do procedowania habilitacyjnego zbiorem pod wspólnym tytułem: *Cyrk olimpijski jako forma popularyzacji kultury fizycznej w Wielkim Księstwie Poznańskim* pozytywnie oceniam jego nowatorski poziom naukowy i edytorski.

Stąd wnoszę do Rady Naukowej Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu o wszczęcie dalszego postępowania, który w wyniku pozytywnej oceny jego dorobku naukowego i organizacyjnego dla dra Matusza Rozmiarka powinien zakończyć się uzyskaniem stopnia habilitacyjnego.

Oprócz cyklu 6 artykułów wskazanych jako podstawowego materiału w procedurze habilitacyjnej Kandydata, opiniowany dorobek w rozwój kultury fizycznej znacznie wzmacniają, pozostałe jego osiągnięcia naukowe, które ich autor (autorzy) zestawił w trzech obszarach tematycznych:

- pierwszy z nich obejmuje zakres historii sportu i olimpizmu. Zgromadzone w tej części publikacje tematycznie wzmacniają cykl podstawowych artykułów oraz potwierdzają naukowe zainteresowania Kandydata. Wspomniana grupa publikacji swoją treścią dotyczy relacji z osiągniętych wyników badań nad zagadnieniami związanym z historią idei olimpijskiej do momentu wskrzeszenia ich przez Pierre'a de Coubertina pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich jakie miały miejsce w Atenach w 1896 roku.

Pozostałe publikacje z zakresu historii sportu i olimpizmu:

a) Mateusz Rozmiarek, John Gleaves, Ewa Malchrowicz-Moško, Arkadiusz Włodarczyk (2023): *Pseudo-Olympics in California: From Circus Shows and Local Sports Competitions to a Mass Statewide Event*", [w:] *The International Journal of the History of Sport*, 40(6–7), 533–552, DOI: 10.1080/09523367.2023.2224744. Liczba punktów MEiN: 100, wskaźnik Impact Factor: 0.600.

b) Arkadiusz Włodarczyk, Mateusz Rozmiarek (2023): *Circus Shows in Nineteenth-Century*

- Poland as Pseudo-Olympics*, [w:] *Sport in History*, 43(1), 1-27, DOI: 10.1080/17460263.2022.2056232. Liczba punktów MEiN: 100.
- c) Arkadiusz Włodarczyk, Mateusz Rozmiarek (2023): *The Reception of Ancient Olympic Epinikia in Sixteenth- and Seventeenth-Century European Poetry*, [w:] *European Review*, 31(1), 28–44, DOI: 10.1017/S1062798722000102. Liczba punktów MEiN: 70, wskaźnik Impact Factor: 0.400.
- d) Arkadiusz Włodarczyk, Mateusz Rozmiarek (2021): *The Chronology and Naming of Seventeenth-Century pseudo-Olympics on the British Isles*, [w:] *Sport in History*, 41(2), 159–180, DOI: 10.1080/17460263.2020.1854334. Liczba punktów MEiN: 100.
- e) Arkadiusz Włodarczyk, Mateusz Rozmiarek (2020): *Games in the Accademia Arcadia as a Legacy of the Olympic Idea between the Seventeenth and the Eighteenth Centuries*, [w:] *European Review*, 28(4), 587-598, DOI: 10.1017/S1062798720000186. Liczba punktów MEiN: 70, wskaźnik Impact Factor: 0.487.
- f) Mateusz Rozmiarek (2021): *The Legacy of the 1936 Winter Olympics in GarmischPartenkirchen in the Context of Sports Tourism*, [w:] *Studies in Sport Humanities*, 29, 51-55, DOI: 10.5604/01.3001.0015.4468. Liczba punktów MEiN: 40.
- g) Mateusz Rozmiarek, Adam Szabelski (2020): *Etos emigranta a Ferenc Puskás na tle innych uczestników igrzysk olimpijskich*”, *Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe*, 3(3), 41-54, DOI: 10.16926/sit.2020.03.19. Liczba punktów MEiN: 40.
- h) Mateusz Rozmiarek, (2021): *W pogoni za olimpijskim marzeniem Shinzō Abe? Igrzyska w polityce Japonii w 2020 roku*, [w:] Adrianna Banio (red.): *Letnie Igrzyska Olimpijskie Tokyo 2020 w obliczu pandemii COVID-19*, Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 23-46, p-ISBN: 9788379724567. Liczba punktów MEiN: 20.
- i) Mateusz Rozmiarek, Arkadiusz Włodarczyk (2023): *Nowożytna Olimpia – utopijne marzenie Pierre de Coubertina o idealnym mieście sportu i przyczynek do Olimpijskich Konkursów Literatury i Sztuki*, [w:] Zbigniew Dziubiński, Arkadiusz Włodarczyk (red.): *Kultura fizyczna a sztuka*, Warszawa: Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego, Salezjańska Organizacja Sportowa RP, 309-318, ISBN: 978-83-956969-5-4. Liczba punktów MEiN: 20.
- j) Mateusz Rozmiarek (2022): *Teoria ćwierćwiecza w ruchu olimpijskim*”, [w:] Zbigniew Dziubiński, Wiesław Firek (red.): *Kultura fizyczna a komunitaryzm i liberalizm*, Warszawa: Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego, Salezjańska Organizacja Sportowa RP, 310-324, ISBN: 978-83-956969-4-7. Liczba punktów MEiN: 20.

k) Mateusz Rozmiarek (2019): *German Gymnasts with Polish Backgrounds: the Fate of Alfred Flatow (1869–1942) and Gustav Flatow (1875–1945)*”, *Studies in Sport Humanities*, 26, 37–42, DOI: 10.5604/01.3001.0014.1250. Liczba punktów MEiN: 20.

- Druga grupa publikacji zawiera treści, relacjonujące wydarzenia jakie miały miejsce w obszarze turystyki sportowej oraz ujawniały się podczas masowej aktywności sportowej. W materiałach tej części publikacji szczególną uwagę Kandydat poświęcił badaniom emocji i motywacji uczestników eventów oraz wspierających ich organizację – wolontariuszy. Udział w tych badaniach wiąże się z pracą zawodową Kandydata w Zakładzie Turystyki Sportowej, w którym opiniowany pracuje.

Kluczowe publikacje z zakresu turystyki sportowej i masowych wydarzeń sportowych:

a) Mateusz Rozmiarek, Joanna Poczta, Ewa Malchrowicz-Moško (2021): *Motivations of Sports Volunteers at the 2023 European Games in Poland: Sustainability*, 13(11), 6406, DOI: 10.3390/su13116406. Liczba punktów MEiN: 100, wskaźnik Impact Factor: 3.889.

b) Mateusz Rozmiarek, Mateusz Grajek, Ewa Malchrowicz-Moško, Karolina Krupa-Kotara, Jose Burgos, Aitor Martínez Aguirre-Betolaza, Arkaitz Castañeda-Babarro (2023): *Selected Motivations of Student Sports Volunteers in Terms of Professional Activity and Previous Volunteering Experience*”, *Sustainability*, 15(13), 10531, DOI: 10.3390/su151310531. Liczba punktów MEiN: 100, wskaźnik Impact Factor: 3.900.

c) Patxi León-Guereño, Héctor Galindo-Domínguez, Eneko Balerdi-Eizmendi, Mateusz Rozmiarek, Ewa Malchrowicz-Moško (2021): *Motivation behind Running among Older Adult Runners*, *BMC Sports Science, Medicine and Rehabilitation*, 13(1), 138, DOI: 10.1186/s13102-021-00366-1. Liczba punktów MEiN: 100, wskaźnik Impact Factor: 2.367.

d) Mateusz Rozmiarek, Patxi León-Guereño, Miguel Ángel Tapia-Serrano, Mabliny Thuany, Thayse Natacha Gomes, Katarzyna Płoszaj, Wiesław Firek, Ewa Malchrowicz-Moško (2022): *Motivation and Eco-Attitudes among Night Runners during the COVID-19 Pandemic*, *Sustainability*, 14(3), 1512, DOI: 10.3390/su14031512. Liczba punktów MEiN: 100, wskaźnik Impact Factor: 3.900.

e) Mateusz Rozmiarek, Ewa Malchrowicz-Moško, Patxi León-Guereño, Miguel Ángel Tapia-Serrano, Grzegorz Kwiatkowski (2021). „Motivational Differences between 5K Runners, Marathoners and Ultramarathoners in Poland”, *Sustainability*, 13(12), 6980, DOI: 10.3390/su13126980. Liczba punktów MEiN: 100, wskaźnik Impact Factor: 3.889.

f) Joanna Poczta, Nuno Almeida, Mateusz Rozmiarek, Maciej Młodzik, Ewa Malchrowicz-Moško (2021): *Men’s and Women’s Style of Living and Motivation to Run in Charity Events*,

Sustainability, 13(9), 5287, DOI: 10.3390/su13095287. Liczba punktów MEiN: 100, wskaźnik Impact Factor: 3.889.

g) Mateusz Rozmiarek, Ewa Malchrowicz-Moško, Marek Kazimierzczak (2022): *Overtourism and the Impact of Tourist Traffic on the Daily Life of City Residents: A Case Study of Poznan*, Journal of Tourism and Cultural Change, 20(5), 718-734, DOI: 10.1080/14766825.2022.2029463. Liczba punktów MEiN: 70, wskaźnik Impact Factor: 2.200.

h) Mateusz Rozmiarek, Kevin Nowacki, Ewa Malchrowicz-Moško, Zdzisława Dacko-Pikiewicz (2022): *Eco-Initiatives in Municipal Cultural Institutions as Examples of Activities for Sustainable Development: A Case Study of Poznan*, Sustainability, 14(2), 682, DOI: 10.3390/su14020682. Liczba punktów MEiN: 100, wskaźnik Impact Factor: 3.900.

i) Ewa Malchrowicz-Moško, Mateusz Rozmiarek, Maciej Młodzik (2019): *Analiza zachowań turystycznych aktywnych i biernych uczestników imprez biegowych na przykładzie 6. Poznań Półmaratonu*”, [w:] Maria Zowisło, Jerzy Kosiewicz (red.), Sport i turystyka w perspektywie nauk społecznych: tradycja i współczesność, Kraków: Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Polskie Towarzystwo Nauk Społecznych o Sporcie, 67–80, ISBN: 978-83-62891-61-0. Liczba punktów MEiN: 20.

- Trzecia grupa dorobku naukowego Kandydata, porusza problematykę higieny żywienia w tym prewencję i profilaktykę zdrowotną uczestników biorących udział w wydarzeniach charakterystycznych dla kultury fizycznej. W celu teoretycznego przygotowania się do prowadzenia badań we wspomnianym obszarze kandydujący do naukowego stopnia habilitacyjnego ukończył roczne studia podyplomowe. Ukończone studia podyplomowe w zakresie żywienia i wspomagania dietetycznego w sporcie pozwoliły Kandydatowi, zgromadzić wiedzę związaną ze związkami odpowiedniego żywienia w utrzymaniu zdrowia oraz prewencji i profilaktyce zapobiegania wielu chorobom – szczególnie współcześnie występujących chorob cywilizacyjnych takich jak między innymi otyłość, nowotwory czy COVID-19.

Do publikacji z zakresu prewencji zdrowotnej oraz problematyki żywieniowej, autorstwa Kandydata i innych współautorów należą:

a) Mateusz Rozmiarek, Mateusz Grajek, Ewa Malchrowicz-Moško, Karolina Sobczyk, Karolina Krupa-Kotara, Piotr Nowaczyk, Janusz Wasiewicz, Tomasz Urbaniak, Wojciech Siejak, Urszula Czerniak, Anna Demuth, Aitor Martínez Aguirre-Betolaza, Arkaitz Castañeda Babarro (2022): *Polish Adaptation of the Modified Tampa Scale of Kinesiophobia for Fatigue (TSK-F) and the Revision of the Tampa Scale in Terms of Pain for Cancer Patients*”, [w:]

International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(19), 12730, DOI: 10.3390/ijerph191912730. Liczba punktów MEiN: 140.

b) Ewa Malchrowicz-Moško, Piotr Nowaczyk, Janusz Wasiewicz, Tomasz Urbaniak, Wojciech Siejak, Mateusz Rozmiarek, Urszula Czerniak, Anna Demuth, Aitor Martínez AguirreBetolaza, Arkaitz Castañeda-Babarro (2022): *The Level of Kinesiophobia in Breast Cancer Women Undergoing Surgical Treatment*”, *Frontiers in Oncology*, 13, 1010315, DOI: 10.3389/fonc.2023.1010315. Liczba punktów MEiN: 100, wskaźnik Impact Factor: 4.700.

c) Ewa Malchrowicz-Moško, Mateusz Rozmiarek (2022): *Olympic Movement and Cancer Prevention*, [w:] *Journal of Education, Health and Sport*, 12(7), 410-415, DOI: 10.12775/JEHS.2022.12.07.040. Liczba punktów MEiN: 40.

d) Mateusz Grajek, Karolina Krupa-Kotara, Mateusz Rozmiarek, Karolina Sobczyk, Eliza Działach, Michał Górski, Joanna Kobza (2022): *The Level of COVID-19 Anxiety among Oncology Patients in Poland*, [w:] *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(18), 11418, DOI: 10.3390/ijerph191811418. Liczba punktów MEiN: 140.

e) Karolina Krupa-Kotara, Jarosław Markowski, Agnieszka Gdańska, Mateusz Grajek, Eliza Działach, Grzegorz Szlachta, Mateusz Rozmiarek (2023): *Global Self-Esteem, Body Composition, and Physical Activity in Polish University Students*”, [w:] *Nutrients*, 15(18), 3907, DOI: 10.3390/nu15183907. Liczba punktów MEiN: 140, wskaźnik Impact Factor: 5.900.

f) Karolina Krupa-Kotara, Gabriela Wojtas, Mateusz Grajek, Martina Grot, Mateusz Rozmiarek, Agata Wypych-Ślusarska, Klaudia Oleksiuk, Joanna Głogowska-Ligus, Jerzy Słowiński (2023): *Impact of the COVID-19 Pandemic on Nutrition, Sleep, Physical Activity, and Mood Disorders of Polish Children*, [w:] *Nutrients*, 15(8), 1928, DOI: 10.3390/nu15081928. Liczba punktów MEiN: 140, wskaźnik Impact Factor: 5.900.

g) Mateusz Grajek, Karolina Krupa-Kotara, Agnieszka Białek-Dratwa, Wiktoria Staśkiewicz, Mateusz Rozmiarek, Ewa Misterna, Krzysztof Sas-Nowosielski (2022): *Prevalence of Emotional Eating in Groups of Students with Varied Diets and Physical Activity in Poland*”, [w:] *Nutrients*, 14(16), 3289, DOI: 10.3390/nu14163289. Liczba punktów MEiN: 140, wskaźnik Impact Factor: 5.900.

h) Agnieszka Białek-Dratwa, Wiktoria Staśkiewicz, Mateusz Grajek, Aleksandra Filip, Mateusz Rozmiarek, Karolina Krupa-Kotara, Oskar Kowalski (2022): *Body Composition and Its Perception among Professional Female Volleyball Players and Fitness Athletes (Silesia, Poland)*, [w:] *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(19), 11891, DOI: 10.3390/ijerph191911891. Liczba punktów MEiN: 140.

Informacje naukometryczne podsumowujące osiągnięcia naukowe:

Wskaźnik cytowań według bazy Web of Science (WoS): 86, wskaźnik Hirscha (h-index): 6

Łączna liczba publikacji zawierających wskaźnik wpływu Impact Factor (IF): 22

Łączna liczba publikacji indeksowanych w bazie Web of Science: 27, w tym:

Liczba publikacji indeksowanych w WoS przed obroną pracy doktorskiej: 1

Liczba publikacji indeksowanych w WoS po obronie pracy doktorskiej: 26

Sumaryczny wskaźnik wpływu Impact Factor: 57.583, w tym:

Wskaźnik wpływu IF uzyskany przed obroną pracy doktorskiej: 0 IF

Wskaźnik wpływu IF uzyskany po obronie pracy doktorskiej: 57.583 IF

Łączna liczba zdobytych punktów MEiN: 3448 punktów, w tym:

Liczba punktów MEiN zdobytych przed obroną pracy doktorskiej: 133 punkty

Liczba punktów MEiN zdobytych po obronie pracy doktorskiej: 3315 punktów.

Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową realizowaną w innych uczelniach i instytucjach naukowych

W marcu 2022 r. M. Rozmiarzek odbył miesięczny staż naukowy w Ośrodku Badań Socjokulturowych Sportu i Olimpizmu (ang. Center for Sociocultural Sport and Olympic Research – CSSOR) Uniwersytetu Stanowego Kalifornii w Fullerton w Stanach Zjednoczonych. Opiekunem naukowym stażu był prof. John Gleaves, a opiekunami wspierającymi prof. Matthew Llewellyn oraz dr Toby Rider. Efektem stażu była publikacja naukowa *Pseudo-Olympics in California: From Circus Shows and Local Sports Competitions to a Mass Statewide Event*, która ukazała się w *The International Journal of the History of Sport* (MEiN: 100 pkt., IF: 0.600). Podczas stażowego pobytu uczestniczył w zajęciach z przedmiotów: *History of Sport* i *Games and Culture*. W trakcie wspomnianych zajęć wygłosił wykład z zakresu *Sports and Pastimes of the Masses*. Wyjazd mógł zostać zrealizowany dzięki stypendium zdobytym w 2021 roku w konkursie na naukowe staże zagraniczne, który przeprowadzony został w Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu.

Kandydat do stopnia habilitacyjnego w związku z jego działalnością naukową w strukturach Międzynarodowej Akademii Olimpijskiej (dalej MAOl.) zasługuje na wyróżnienie. W miesiącu wrześniu 2016 r. w Grecji na terenie Olimpii uczestniczył w miesięcznym międzynarodowym seminarium zorganizowanych dla studentów studiów podyplomowych, przez MAOl. (ang. International Olympic Academy – IOA). Podczas wspomnianego seminarium przed uczestnikami wygłosił referat naukowy pt.: *Repeatability of Political*

Developments during the Olympic Games as an Exemplification of the Recurrence Syndrome. Wygłoszony referat został następnie wydrukowany 2017 r., staraniem IOA w Atenach, w pracy zbiorowej *Olympic Studies. 23rd International Seminar on Olympic Studies for Postgraduate Students*, której redaktorem był Konstantinos Georgiadisa. Międzynarodowa Akademia Olimpijska doceniając wkład naukowy dra M. Rozmiarka w listopadzie 2021 r. zaprosiła go w charakterze wykładowcy na organizowanym dla studentów podyplomowych seminarium studiów olimpijskich. W tej aktywności naukowej wraz z dr Adrianną Banią prowadził wykłady o ogólnej tematyce *Tokyo 2020 Summer Olympics: Facing the Coronavirus COVID-19 Pandemic.*

Realizacja działania naukowego Narodowego Centrum Nauki – Miniatura 7:

Zgłoszony przez Kandydata wniosek do NCN – Miniatura 7, na dofinansowanie badań problemu pt.: *Rudolph Brilloff – nieświadomy propagator igrzysk pseudo-olimpijskich w Wielkim Księstwie Poznańskim?*, zdobył uznanie. Dzięki otrzymanemu dofinansowaniu z NCN Kandydat uzyskał możliwość realizacji badań na terenie Niemiec związanych z dwutygodniową kwerendą źródłową w w niemieckich bibliotekach oraz archiwach. Zgromadzone źródła pozwoliły dr M. Rozmiarkowi na opracowanie naukowej monograficznej pt.: *Rudolph Brilloff, the Olympic Games, and Salto Mortale in Circus Performances in the Grand Duchy of Posen*, która jako osiągnięcie główne znajduje się liczbie zgłoszonego do procedowania cyklu habilitacyjnego.

Pozytywne znaczenie naukowo-badawcze posiada członkostwo dra Mateusza Rozmiarka w międzynarodowych oraz krajowych organizacjach naukowych, w tym m.in.:

- od 2023 – członek Międzynarodowego Towarzystwa Historyków Olimpijskich (ang. International Society of Olympic Historians – ISOH).
- od 2023 – członek Polskiej Akademii Olimpijskiej (wcześniej, od 2016 roku, członek Koła Młodych Polskiej Akademii Olimpijskiej, a od 2019 roku jego przewodniczący).
- od 2022 – członek Międzynarodowego Towarzystwa Historii Wychowania Fizycznego i Sportu (ang. International Society for the History of Physical Education and Sport – ISHPES).
- od 2021 – członek Stowarzyszenia Absolwentów Międzynarodowej Akademii Olimpijskiej (ang. International Olympic Academy Participants Association – IOAPA; w latach 2022-2023 pełniący funkcję krajowego koordynatora stowarzyszenia w Polsce).

Pozytywne znaczenie wpływające na poziom nauki polskiej, wnosi opiniowana osoba w obszarze kultury fizycznej, o czym świadczą fakty współpracy naukowej z przedstawicielami zagranicznych ośrodków naukowych, w tym nawiązanie kontaktów podczas prowadzonych przez niego badań, czego efektem były współautorskie publikacje naukowe. W gronie jego międzynarodowych współpracowników byli m.in:

- John Gleaves (Uniwersytet Stanowy Kalifornii, Fullerton, Stany Zjednoczone)
- Walker J. Ross (Uniwersytet Karoliny Południowej, Columbia, Stany Zjednoczone)
- Maressa Calthorpe-Croft (Uniwersytet Technologiczny Queensland, Brisbane, Australia)
- George Margaritis (Uniwersytet Peloponeski, Tripoli, Grecja)
- Thayse Natacha Gomes (Uniwersytet Federalny Sergipe, São Cristóvão, Brazylia)
- Mabliny Thuany (Uniwersytet w Porto, Porto, Portugalia)
- Nuno Almeida (Politechnika w Leirii, Leiria, Portugalia)
- Antonella Muscella (Uniwersytet Salento, Lecce, Włochy)
- Santo Marsigliante (Uniwersytet Salento, Lecce, Włochy)
- Jonathan Adedayo Odukoya (Uniwersytet Covenant, Ota, Nigeria)
- Aymen Hawani (Uniwersytet Manouba, Manuba, Tunezja)
- Maher Mrayah (Uniwersytet Manouba, Manuba, Tunezja)
- Anis ben Chikha (Uniwersytet Manouba, Manuba, Tunezja)
- Liwa Masmoudi (Uniwersytet Sfax, Safakis, Tunezja)
- Omar Trabelsi (Uniwersytet Jendouba, Al-Kaf, Tunezja)
- Mohamed Abdelkader Souissi (Uniwersytet Gafsa, Kafsa, Tunezja)
- Arkaitz Castañeda-Babarro (Uniwersytet Deusto, Bilbao, Hiszpania)
- Patxi León-Guereño (Uniwersytet Deusto, Bilbao, Hiszpania)
- Aitor Martínez Aguirre-Betolaza (Uniwersytet Deusto, Bilbao, Hiszpania)
- Eneko Balerdi-Eizmendi (Uniwersytet Deusto, San Sebastián, Hiszpania)
- Miguel Ángel Tapia-Serrano (Uniwersytet Estramedury, Bajadoz, Hiszpania)
- Jose Burgos (Międzynarodowy Uniwersytet La Rioja, Logroño, Hiszpania)
- Héctor Galindo-Domínguez (Uniwersytet Francisco de Vitoria, Madryt, Hiszpania).

Realizując swoje badania naukowe Kandydat wykazał się także współpracą z wieloma przedstawicielami polskich ośrodków naukowych. Wspomniana współpraca owocowała licznymi współautorskimi publikacjami naukowymi. Współautorami w pracy naukowej m.in. znajdują się:

- Marek Kazimierzczak (AWF Poznań)
- Ewa Malchrowicz-Mośko (AWF Poznań)

- Joanna Poczta (AWF Poznań)
- Arkadiusz Włodarczyk (AWF Warszawa)
- Krzysztof Sas-Nowosielski (AWF Katowice)
- Zdzisława Dacko-Pikiewicz (Akademia WSB)
- Grzegorz Kwiatkowski (Politechnika Koszalińska)
- Adrianna Banio (Uniwersytet Szczeciński)
- Karolina Krupa-Kotara (Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach)
- Mateusz Grajek (Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach)
- Karolina Sobczyk (Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach)
- Ewa Misterna (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu)
- Adam Szabelski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Jak wynika z złożonych do opiniowania materiałów dr M. Rozmiarek uczestniczył czynnie w międzynarodowych szkołach letnich, w których uczestnictwo gwarantował tryb konkursowy, było to:

- 2021 (lipiec) – uczestnik międzynarodowej szkoły letniej Heritage and Innovation organizowanej przez Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie w ramach projektu ILUCIDARE (zakwalifikowany do grupy 24 uczestników spośród 628 zgłoszonych).
- 2021 (czerwiec) – uczestnik międzynarodowej szkoły letniej Tourism and Crisis organizowanej przez szwajcarski Uniwersytet w Lozannie.

Udział w międzynarodowych oraz ogólnopolskich konferencjach naukowych:

- Stalowa Wola, 12.12.2023 – Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Ojciec i ojcostwo w eksploracjach naukowo-badawczych”; organizator: Akademia Wojsk Lądowych im. gen. Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu oraz Fundacja Campus w Stalowej Woli; temat wygłoszonego referatu: „Rudolph Brilloff jako ojciec niemieckiego cyrku i opiekun kolejnych pokoleń sztukmistrzów”.
- Warszawa 01.12.2023 – Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Sport kobiet – historia i współczesność”; organizator: Wydział Wychowania Fizycznego, Katedra Turystyki i Rekreacji, Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie; temat referatu: „Recepcja wizerunku mistrzyni cyrkowej Miss Elli w relacjach Gazety Wielkiego Księstwa Poznańskiego”.
- Wrocław, 25.03.2023 – Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zwierzęta, stworzonka, menażerie: dyskursy różnorakie”; organizator: Ośrodek Badawczy Facta Ficta, Katedra Porównawczych Studiów Cywilizacji Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w

Siedlcach; temat referatu: „Struś w cyrku olimpijskim, słoń w cyrku nowojorskim, czy akrobatyka w teatrze małą? Pokazy z udziałem zwierząt jako forma cyrkowej rywalizacji w Wielkim Księstwie Poznańskim”.

- Wągrowiec, 19.11.2022 – Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Człowiek i środowisko”; organizator: Akademia Nauk Stosowanych im. Księcia Mieszka I w Poznaniu (Wydział Nauk Społecznych Filii ANSM w Wągrowcu) oraz Starostwo Wągrowieckie; temat referatu (wspólnie z prof. AWF dr hab. Markiem Kazimierczakiem): „Dylematy nie zrównoważonego rozwoju w antropocenie. W stronę postwzrostowej turystyki”.

- Poznań, 01.10.2022 – Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Rak piersi, profilaktyka i leczenie w ujęciu interdyscyplinarnym”; organizator: Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu oraz Wielkopolskie Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Poznaniu (Oddział Chirurgii Onkologicznej Chorób Piersi i Breast Cancer Unit); temat referatu (wspólnie z dr Joanną Poczta): „Motywacje Amazonek do biegania na tle ideologii healthismu”.

- Fullerton, 19.03.2022 – IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa z zakresu sportu i olimpizmu; organizator: Center for Sociocultural Sport and Olympic Research at California State University, Fullerton; temat referatu: „Disseminating the Olympic Idea in the Grand Duchy of Posen”.

- Warszawa, 11.12.2021 – Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe „Kultura fizyczna w interakcyjnej perspektywie”; organizator: Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie oraz Salezjańska Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej; temat referatu: „Overtourism a interakcja w lefeberowskiej perspektywie”.

- Kraków, 15.03.2019 – II Seminarium Olimpijskie; organizator: Pracownia Olimpizmu oraz Instytut Nauk Społecznych Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie; temat referatu: „Polityczne aspekty IV Zimowych Igrzysk Olimpijskich w materiałach wystawy historycznej archiwum Olimpijskiego Stadionu Narciarskiego w Garmisch-Partenkirchen”.

- Poznań, 26.10.2018 – Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Turystyka kulturowa: teoria i praktyka. Stan badań, praktyczne zastosowania i perspektywy rozwoju”; organizator: Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu; temat referatu (wspólnie z dr Ewą Malchrowicz-Moško): „Poland Heritage Sport Tourism”.

- Poznań, 15.06.2018 – II Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Laboratorium doświadczeń turystycznych. Kontrowersje i problemy wokół współczesnej gospodarki turystycznej”; organizator: Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu; temat referatu (wspólnie z dr Ewą Malchrowicz-Moško): „Kontrowersyjne aspekty turystyki sportowej”.

Uczestnictwo w komitetach naukowych i organizacyjnych konferencji naukowych:

- Poznań, 16.11.2023 – Komitet Naukowy – Festiwal Studenckich Kół Naukowych, „Studencki ruch naukowy AWF w Poznaniu – stan i perspektywy rozwoju”; organizator: Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu.
- Łódź, 17-19.11.2022 – Komitet Naukowy – ITC2022, International Tourism Congress; organizator: Wydział Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego oraz Centre for Tourism Research, Development and Innovation (CiTUR).
- Poznań, 30.09-01.10.2022 – Komitet Organizacyjny – Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Rak piersi, profilaktyka i leczenie w ujęciu interdyscyplinarnym”; organizator: Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu oraz Wielkopolskie Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Poznaniu (Oddział Chirurgii Onkologicznej Chorób Piersi i Breast Cancer Unit).

Nagrody i wyróżnienia:

W 2022 roku Kandydat do stopnia habilitacyjnego został laureatem nagrody dla młodych naukowców „Ciągłe Naprzód” za osiągnięcia badawcze realizowane w Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu. W tym samym roku zostałem także wyróżniony dyplomem Polskiej Akademii Olimpijskiej w konkursie „Logos Olimpijski” w kategorii na najlepsze publikacje książkowe z zakresu olimpizmu – jako autor rozdziału w pracy zbiorowej Letnie Igrzyska Olimpijskie Tokyo 2020 w obliczu pandemii COVID-19 napisanej pod redakcją Adrianny Banio i wydanej nakładem Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Szczecińskiego.

Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę

Kandydat do stopnia habilitacyjnego wspomniane wymagania realizował prowadząc zajęcia dydaktyczne w zagranicznych ośrodkach naukowych (w ramach programu Erasmus+ dla nauczycieli akademickich – mobilność STA):

- w 2023 (październik) – Uniwersytet Maltański, Msida, Malta – zajęcia z tematyki Poland as a Sports Tourism Destination i Pseudo-Olympics as a Form of Propagation of the Olympic Idea.
- 2023 (kwiecień) – Litewski Uniwersytet Sportowy, Kowno, Litwa – zajęcia z tematyki Poland as a Tourist Destination: History and Heritage of Sport and Culture.
- w 2022 (maj) – Politechnika w Leirii, Leiria, Portugalia – zajęcia z tematyki Sports Tourism

in Poland i UNESCO Heritage in Poland.

Realizowanie zajęć dydaktycznych w Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu (na kierunkach Turystyka i rekreacja, Sport, Wychowanie fizyczne) z przedmiotów:

Ceremoniał sportowy,
Protokół dyplomatyczny,
Protokół dyplomatyczny spec.,
Planowanie turystyczne,
Etykieta w hotelarstwie i gastronomii,
Dziedzictwo przyrodnicze w turystyce,
Dziedzictwo kulturowe w turystyce,
Kultury wybranych regionów świata,
Społeczne aspekty czasu wolnego,
Organizacje sportowe w stosunkach politycznych,
Turystyka i sport w czasach kryzysu,
Turystyka sportowa,
Ochrona własności intelektualnej,
Proseminarium dyplomowe.

Organizacja spotkań popularyzujących naukę i praktykę z zakresu kultury fizycznej:

W latach 2022-2023 był współorganizatorem kilku spotkań w Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu, których celem była popularyzacja nauki oraz praktyki z zakresu kultury fizycznej. Pośród zaproszonych gości znaleźli się między innymi prof. Holger Preuss, dr Julia Jastrzębek, dr Bartłomiej Łuć, mgr Natalia Madaj-Smolińska czy mgr Dorota Kabała.

Pełnienie funkcji promotorskich:

Był promotorem czternastu prac licencjackich, a także recenzentem kilku prac licencjackich oraz magisterskich obronionych na kierunku Turystyka i rekreacja.

Pełnienie funkcji opiekuna specjalności studiów:

Jest współautorem programu specjalności Menedżer eventów sportowo-rekreacyjnych dostępnej dla studentów II stopnia kierunku Turystyka i rekreacja w Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu, opracowywałem sylabusy nowo zaproponowanych przedmiotów, a po uruchomieniu specjalności zostałem jednym z jej dwóch równorzędnych opiekunów.

Pełnienie funkcji koordynatora tematycznego:

Byłem odpowiedzialny za realizowanie roli koordynatora tematycznego w specjalnym wydaniu czasopisma *Frontiers in Psychology* zatytułowanym *COVID-19 Epidemiological Situation as a Psychosocial Determinant of Trauma and Stress* i umieszczonym w sekcji *Personality and Social Psychology*. Głównymi redaktorami tematycznymi wydania byli dr Mateusz Grajek (Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach), dr Jonathan Adedayo Odukoya (Uniwersytet Covenant w Ota, Nigeria) i prof. Ewa Misterska (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu).

Opieka nad studenckim kołem naukowym:

Od kwietnia 2021 roku pełni funkcję opiekuna Studenckiego Koła Naukowego Turystyki Sportowej, którego celem działalności jest utrwalanie wiedzy teoretycznej oraz praktycznej z zakresu turystyki sportowej, a także prowadzenie badań dotyczących skutków organizacji eventów sportowych dla destynacji turystycznych i potencjału regionów do rozwoju turystyki sportowej. Jedną z cyklicznych inicjatyw Koła jest organizacja „Spaceru sportowego z AWF” przypominającego historię i dziedzictwo Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu.

Recenzowanie publikacji naukowych przez Kandydata:

Opiniowany w 99 przypadkach recenzował publikacje naukowe w następujących czasopismach:

- a) Czasopisma ze wskaźnikiem Impact Factor: *Adolescents*, *Applied Sciences*, *Behavioral Sciences*, *BMC Public Health*, *Brain Sciences*, *Children*, *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, *Frontiers in Psychology*, *Healthcare*, *Journal of Men's Health*, *Life*, *Nutrients*, *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, *Sports*, *Sustainability*, *The International Journal of the History of Sport*.
- b) Czasopisma bez wskaźnika Impact Factor: *Geography and Tourism*, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *International Journal of Physical Education, Fitness and Sports*, *International Journal of Sport Communication*, *Journal of Education, Health and Sport*, *Journal of Functional Morphology and Kinesiology*, *Journal of Psychology and Psychotherapy Research*, *Journal of Risk and Financial Management*, *Polish Journal of Sport and Tourism*, *Quality in Sport*, *Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe*, *Sports Medicine and Health Science*, *Turyzm/Tourism*, *Women*.

Dr M. Rozmiarok jest autorem recenzji podręcznika akademickiego pt.: Turystyka sportowa (wyd. AWF Poznań, 2018) autorstwa Ewy Malchrowicz-Moško. Wspomniana recenzja została opublikowana w czasopiśmie Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe (tom 2, nr 4, 2019, s. 196–198).

Inne informacje

W październiku 2020 roku oraz lipcu 2021 roku na zaproszenie Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Poznaniu wygłosił dwa gościnne wykłady dotyczące związków polityki z igrzyskami olimpijskimi, zatytułowane „Igrzyska a sport i polityka w Japonii” oraz „Igrzyska w Tokio – święto sportu czy przykład zachwiania olimpijskich idei?”.

Na zaproszenie Fundacji Instytut Poznański, w 2021 roku wykonał raport ekspercki, pt.: „Miasto sportu” w ramach projektu „Narodziny Nowego Poznania”. W 2023 roku czynnie uczestniczył w II edycji Poznańskiego Kongresu Gospodarczego, podczas obrad którego był ekspertem w dwóch panelach: „Infrastruktura dla małego i dużego sportu. Jak realizować inwestycje dla wszystkich?” i „W poszukiwaniu miejsca dla kultury w Poznaniu”.

W latach 2021–2023 Kandydat był organizatorem trzech konferencji o ogólnym temacie *#KreatorSportu*, które miały charakter teoretyczno – praktyczny. Na których oprócz wygłaszanych referatów, prowadzono warsztaty z programem ogólnorozwojowymi dla nauczycieli wychowania fizycznego. Głównym organizatorem wspomnianej konferencji był Polski Komitet Olimpijski, a partnerami Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń oraz Kinder Joy of Moving. Podczas konferencji Kandydat przeprowadził wywiady z polskimi olimpijczykami, w tym z: Tomaszem Majewskim, Justyną Kowalczyk-Tekieli, Renatą Mauer-Różańską, Agnieszką Kobus-Zawojką, Leszkiem Blanikiem, Moniką Pyrek, Oktawią Nowacką, Weroniką Nowakowską oraz Małgorzatą Białecką, oraz wywiady z wolontariuszami Igrzysk Europejskich 2023 Kraków-Małopolska.

Dr M. Rozmiarok będąc członkiem Poznańskiego Stowarzyszenia Olimpijskiego oraz Wielkopolskiej Rady Olimpijskiej – czynnie uczestniczy w organizacji imprez zajmujących się propagowaniem i krzewieniem idei olimpijskiej, a także upowszechnianiem wartości i zasad olimpizmu oraz kultury olimpijskiej.

Od 2023 roku jest członkiem Stowarzyszenia Mensa Polska, którego celem jest m.in. popieranie badań naukowych określających charakter, rodzaj oraz zastosowanie ludzkiej inteligencji.

Informacje naukometryczne podsumowujące osiągnięcia naukowe dra M. Rozmiaroka:

- wskaźnik cytowań według bazy Web of Science (WoS): 86,
- wskaźnik Hirscha (h-index): 6,
- łączna liczba publikacji zawierających wskaźnik wpływu Impact Factor (IF): 22,

Łączna liczba publikacji indeksowanych w bazie Web of Science: 27, w tym:

- Liczba publikacji indeksowanych w WoS przed obroną pracy doktorskiej: 1
- Liczba publikacji indeksowanych w WoS po obronie pracy doktorskiej: 26

Sumaryczny wskaźnik wpływu Impact Factor: 57.583, w tym:

- Wskaźnik wpływu IF uzyskany przed obroną pracy doktorskiej: 0 IF
- Wskaźnik wpływu IF uzyskany po obronie pracy doktorskiej: 57.583 IF

Łączna liczba zdobytych punktów MEiN: 3448 punktów, w tym:

- Liczba punktów MEiN zdobytych przed obroną pracy doktorskiej: 133 punkty
- Liczba punktów MEiN zdobytych po obronie pracy doktorskiej: 3315 punktów

Wniosek końcowy

Po zapoznaniu się z dorobkiem naukowym dr Mateusza Rozmiarek stwierdzam, że aplikujący do stopnia habilitacyjnego spełnia ustawowe wymagania, tak w zakresie naukowym jak i organizacyjnym. Szczególną rolę do zasobów historii kultury fizycznej wnosi zgłoszony jego cykl 6 artykułów, w których autor główny – Kandydat do stopnia habilitacyjnego zrealizował przyjęte cele, w tym ukazanie genezy rozwoju cyrków olimpijskich, których obecność na obszarze Wielkiego Księstwa Poznańskiego sięga lat 30. XIX w. dając tym samym początek kształtowania się kultury fizycznej na wspomnianym terenie. W treści autoreferatu Kandydat wyjaśnia przyjętą dla cyklu nazwę ogólną, która definiuje relacje pisemne zawarte w treści artykułów zgłoszonych w cyklu do procedury habilitacyjnej.

Publikacje, które powstały na podstawie oryginalnych materiałów źródłowych ukazują prekursorską rolę jaką działalność wspomnianych cyrków wniosła dla rozwoju kultury fizycznej w. Przyjmując w/w cel główny, dla udzielenia dokładnej odpowiedzi autor i współautorzy trafnie przyjęli cele szczegółowe, realizowane w poszczególnych sześciu artykułach. Po zapoznaniu się z treścią zgłoszonych do opiniowania artykułów stwierdzam że zostały opracowane w wyniku przeprowadzonej kwerendy źródłowej opierającej się na relacjach zamieszczonych w regionalnej prasie z epoki XIX w. ukazującej się na terenie Wielkiego Księstwa Poznańskiego. Wspomniane prasowe artykuły ujawniły szczegóły wydarzeń, jakie w

formach charakterystycznej dla kultury fizycznej miały miejsce podczas sportowych spektakli w wystąpieniach aktorów – sportowców na arenach XIX w. „cyrkach olimpijskich”.

Do celu głównego dla cyklu artykułów odniesiono także szczegółowe cele, które koncentrowały się na rozpoznaniu miejsca kultury fizycznej w XIX-wiecznej prasie wydawanej na terenie Księstwa, identyfikacji szczegółów elementów sportowych jakie demonstrowane były na arenach cyrków olimpijskich. W opiniowanym cyklu zamieszczone zostały także opracowania, w których relacjonowane są prekursorskie wystąpienia kobiet w rywalizacji sportowej.

W kolejnym artykule zamieszczone zostały wiarygodne informacje biograficzne zapomnianych antreprenierów będących liderami olimpijskich grup cyrkowych. W wyniku przeprowadzonej analizy autorzy uzasadnili rolę „olimpijskiego cyrku” w rozwoju kultury fizycznej na terenie Księstwa. Wpływ na wspomniane oddziaływanie miała też duża frekwencja jaką cieszył się program rozrywkowy cyrku.

Oprócz wypełnienia luki w historiografii ewolucji kultury fizycznej znaczną rolę poznawczą pełnią opracowania Kandydata, które publikowane były w licznych indeksowanych czasopismach. Wspomniany cykl 6 artykułów szczególnie poprzez ich szerokie udostępnienie odgrywa także rolę edukacyjną, ważną w procesie akademickiego kształcenia w uczelniach prowadzących studia na kierunkach turystyka, sport i wychowanie fizyczne.

Po zapoznaniu się z dokumentacją dra Mateusza Rozmiarka złożoną na stopień habilitacyjny zgromadzony materiał oceniam pozytywnie.

W związku z powyższym powołując się na ustawowe wymagania stawiane w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* opublikowanej w Dz.U. 2022 poz. 574 ze zm., zwracam się z prośbą do Rady Naukowej, Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu o dalsze procedowanie w sprawie nadania dr Mateuszowi Rozmiarowi stopnia dr habilitowanego.

Z poważaniem

prof. dr hab. Stanisław Zaborniak

